

มูลนิธิรัฐธรรมนุญ

ฉบับปฏิรูป เป็นอย่างไร

ปีที่ ๑ ฉบับที่ ๑๐
ปีที่ ๑ ฉบับที่ ๑๐
ปีแรก กรกฎาคม ๒๕๕๘

- การแก้ไขรัฐธรรมนูญฉบับชั่วคราว
- เมื่ออเมริกันถามถึงร่างรัฐธรรมนูญไทย

ประชาชน
บอกอะไรเรา

คณะกรรมการยกร่างรัฐธรรมนูญ

THAI NATIONAL ASSEMBLY LIBRARY

2900024883

LIRT

Legislative Institutional Repository of Thailand

บอกกล่าว

จุลสาร “รัฐธรรมนูญฉบับปฏิรูป เป็นอย่างไร” ฉบับที่ ๑๓ นี้ ออกล่าวช้ากว่ากำหนด เพราะทางโรงพิมพ์มีภารกิจในการพิมพ์รัฐธรรมนูญร่างแรก แต่แม้จะออกช้ากว่ากำหนด เนื้อหาก็ยังแน่นเหมือนเดิม โดยมีกลอนการเมือง เรื่องของ “พลเมือง” โดย สปช. เนาวรัตน์ พงษ์ไพบูลย์ อธิบาย ความหมายของคำว่า “พลเมือง” ซึ่งแตกต่างจากคำว่า “โพธิ์ฟ้า” “ราษฎร” และ “ประชาชน” อย่างไร

นอกจากนี้ ยังมีการวิเคราะห์ผลสำรวจความคิดเห็นของประชาชนต่อการร่างรัฐธรรมนูญ ซึ่งกรมการยกร่าง ดร. ถวิลวดี บุรีกุล เล่าให้ฟังว่าประชาชนบอกอะไรเรา และบทความชื่อ “เมื่ออเมริกันถามถึงรัฐธรรมนูญไทย” โดยศาสตราจารย์สุจิต บุญบงการ เล่าถึงการไปเผยแพร่แนวคิดในการร่างรัฐธรรมนูญที่สหรัฐอเมริกา

บทความที่สำคัญอีกบทความหนึ่งก็คือ บทความเรื่อง การแก้ไขรัฐธรรมนูญฉบับชั่วคราว ซึ่งได้มีการแก้ไขขยายเวลาในการยกร่างรัฐธรรมนูญ การลงประชามติ และการอื่น โดยในบทความนี้ได้นำเอาบทบัญญัติบางมาตราจากพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการออกเสียงประชามติ พ.ศ. ๒๕๕๒ โดยเฉพาะอย่างยิ่งบทบัญญัติในส่วนที่ว่าด้วยความผิดและบทกำหนดโทษมาลงไว้ด้วย

ส่วนการยกร่างรัฐธรรมนูญได้กระทำไปถึงการพิจารณารายมาตรา เพื่อที่จะนำเสนอให้สภาปฏิรูปแห่งชาติลงมติเห็นชอบหรือไม่เห็นชอบแล้ว

พบกันในจุลสารฉบับหน้าครับ
คณะผู้จัดทำ

๑ ประชามติ พลเรือน ๑

๑ ประชามติ กิจการ ประชามติ
 ๑๒ ผู้ทรงอำนาจอันเป็นอันสูงส่ง
 แห่งราชอาณาจักร "ไพโรจน์" กรมการ
 ๑๓ แห่งราชอาณาจักร พลเรือน
 ๑๔ แห่งราชอาณาจักร "ประยุทธ์" ๑๕ แห่ง
 ๑๖ ประชามติ กิจการ ๑๗ แห่ง
 ๑๘ แห่งราชอาณาจักร กิจการ
 ๑๙ แห่งราชอาณาจักร กิจการ
 ๒๐ แห่งราชอาณาจักร กิจการ
 ๒๑ แห่งราชอาณาจักร กิจการ
 ๒๒ แห่งราชอาณาจักร กิจการ
 ๒๓ แห่งราชอาณาจักร กิจการ
 ๒๔ แห่งราชอาณาจักร กิจการ
 ๒๕ แห่งราชอาณาจักร กิจการ

๒๖ แห่งราชอาณาจักร กิจการ
 ๒๗ แห่งราชอาณาจักร กิจการ
 ๒๘ แห่งราชอาณาจักร กิจการ
 ๒๙ แห่งราชอาณาจักร กิจการ
 ๓๐ แห่งราชอาณาจักร กิจการ
 ๓๑ แห่งราชอาณาจักร กิจการ
 ๓๒ แห่งราชอาณาจักร กิจการ
 ๓๓ แห่งราชอาณาจักร กิจการ
 ๓๔ แห่งราชอาณาจักร กิจการ
 ๓๕ แห่งราชอาณาจักร กิจการ

Signature

LIRT

ประชาชน บอกอะไรเรา

การวิเคราะห์ผลสำรวจความคิดเห็นของประชาชนต่อการร่างรัฐธรรมนูญ
แห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช

โดย...

ดร. ถวิลวดี บุรีกุล กรรมการธิการยกร่างรัฐธรรมนูญ
ดร. เลิศพร อุดมพงษ์ อนุกรรมการการมีส่วนร่วมและรับฟัง
ความคิดเห็นของประชาชน

สำนักงานสถิติแห่งชาติ ได้ให้ความอนุเคราะห์แก่คณะกรรมการ
ยกร่างรัฐธรรมนูญ โดยคณะอนุกรรมการการมีส่วนร่วมและรับฟังความคิดเห็น
ของประชาชน ร่วมกับสถาบันพระปกเกล้าในการดำเนินการสำรวจความคิดเห็น
ของประชาชนต่อการร่างรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช
จำนวน ๒ ครั้ง โดยในครั้งแรกได้ดำเนินการสุ่มตัวอย่างประชาชนทั่วประเทศ
จำนวน ๕,๘๐๐ ราย เพื่อนำความคิดเห็นที่ได้มาใช้ประกอบในกระบวนการ
ยกร่างรัฐธรรมนูญ ซึ่งทำการเก็บข้อมูลระหว่างวันที่ ๕ - ๑๑ มกราคม ๒๕๕๘
และได้ดำเนินการเสร็จสิ้นในเดือนกุมภาพันธ์ ๒๕๕๘ และในครั้งที่ ๒ ได้
ดำเนินการสุ่มตัวอย่างประชาชนทั่วประเทศ จำนวน ๗๗,๑๖๐ ราย เพื่อนำ
ประเด็นสำคัญ ในร่างรัฐธรรมนูญไปสอบถามความคิดเห็นของประชาชน
อีกครั้งหนึ่ง และจะได้นำข้อมูลผลการสำรวจทั้ง ๒ ครั้งมาวิเคราะห์ เพื่อสรุปผล
ต่อการปรับปรุงแก้ไขร่างรัฐธรรมนูญให้เกิดความสมบูรณ์และสอดคล้องกับ
ความคิดเห็นของประชาชนให้ได้มากที่สุด อันเป็นเจตนารมณ์สำคัญของ

คณะกรรมการการยกเว้นรัฐธรรมนูญที่ต้องการให้ประชาชนมีส่วนร่วมต่อการร่างรัฐธรรมนูญครั้งนี้อย่างแท้จริง ซึ่งทำการเก็บข้อมูลระหว่างวันที่ ๑ - ๓๑ พฤษภาคม ๒๕๕๘ และได้ดำเนินการเสร็จสิ้นไปเดือนมิถุนายน ๒๕๕๘ ผลการสำรวจทั้ง ๒ ครั้ง สามารถสรุปได้ดังนี้

ประเด็นเรื่อง ความเป็นพลเมือง สิทธิ และหน้าที่พลเมือง

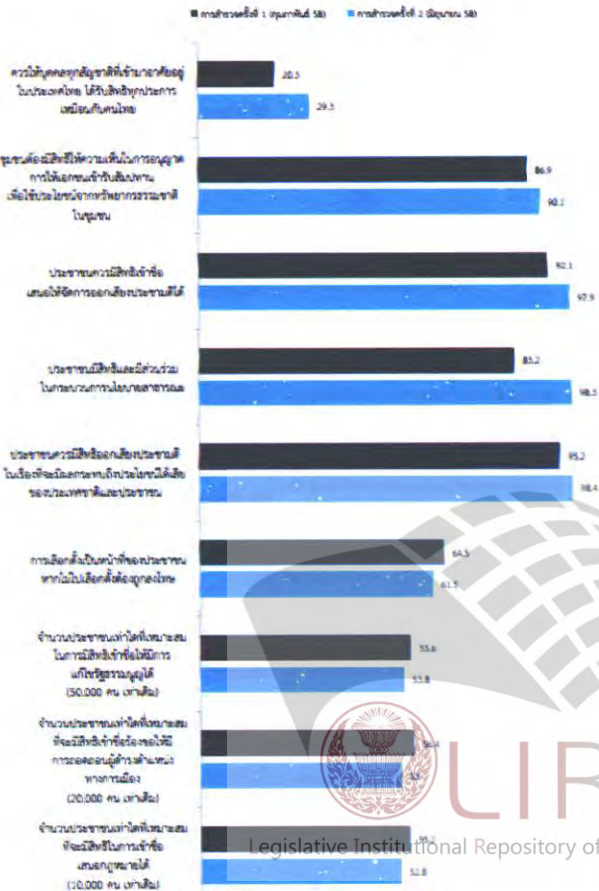
ผลการสำรวจความคิดเห็นของประชาชนประเด็นที่เกี่ยวข้องกับเรื่องความเป็นพลเมือง สิทธิ และหน้าที่พลเมือง จำนวน ๒๕ ข้อคำถามซึ่งเป็นคำถามปลายปิด มีข้อคำถามจำนวน ๙ ข้อ เป็นข้อคำถามเดียวกันในการสำรวจทั้ง ๒ ครั้ง

ผลการสำรวจพบว่า ประเด็นที่มีประชาชนเห็นด้วยเพิ่มขึ้นจากการสำรวจครั้งแรก เป็นประเด็นที่เกี่ยวข้องกับสิทธิและการมีส่วนร่วมของประชาชนในเรื่องต่าง ๆ โดยข้อคำถามที่ประชาชนเห็นด้วยเพิ่มขึ้นมากที่สุด คือ ประชาชนมีสิทธิและมีส่วนร่วมในกระบวนการนโยบายสาธารณะ (เพิ่มขึ้น ร้อยละ ๑๕.๑) รองลงมา คือ ควรให้บุคคลทุกสัญชาติที่เข้ามาอาศัยอยู่ในประเทศไทย ได้รับสิทธิทุกประการเหมือนกับคนไทย (เพิ่มขึ้น ร้อยละ ๙) ประชาชนควรมีสิทธิเข้าชื่อเสนอให้จัดการออกเสียงประชามติได้ (เพิ่มขึ้น ร้อยละ ๕.๘) ส่วนประชาชนควรมีสิทธิออกเสียงประชามติในเรื่องที่จะมีผลกระทบต่อประโยชน์ได้เสียของประเทศชาติและประชาชน และชุมชนต้องมีสิทธิให้ความเห็นในการอนุญาตการให้เอกชนเข้ารับสัมปทานเพื่อใช้ประโยชน์จากทรัพยากรธรรมชาติในชุมชน ประชาชนเห็นด้วยเพิ่มขึ้นในสัดส่วนที่เท่ากัน (เพิ่มขึ้น ร้อยละ ๓.๒) ในขณะที่ประเด็นที่เกี่ยวข้องกับการกำหนดหน้าที่ของประชาชน และการกำหนดจำนวนประชาชนที่เหมาะสมต่อการเข้าชื่อเพื่อใช้สิทธิทางการเมืองมีประชาชนเห็นด้วยลดลงจากการสำรวจครั้งแรก

โดยข้อคำถามที่ประชาชนเห็นด้วยลดลงมากที่สุด คือ จำนวนประชาชนเท่าใดที่เหมาะสมที่จะมีสิทธิเข้าชื่อร้องขอให้มีการถอดถอนผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง

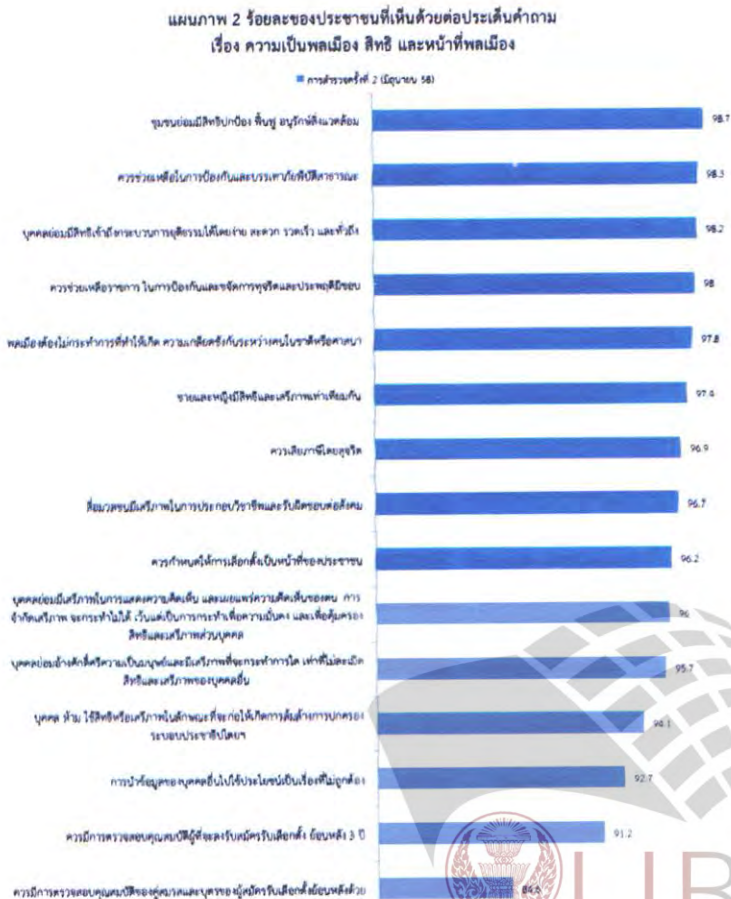
(๒๐,๐๐๐ คน เท่าเดิม) ลดลงร้อยละ ๓.๔ รองลงมา คือ การเลือกตั้ง เป็นหน้าที่ของประชาชน หากไม่ไปเลือกตั้งต้องถูกลงโทษ ลดลงร้อยละ ๓ จำนวนประชาชนเท่าใดที่เหมาะสมที่จะมีสิทธิในการเข้าชื่อเสนอกฎหมายได้ (๑๐,๐๐๐ คน เท่าเดิม) ลดลงร้อยละ ๒.๔ และจำนวนประชาชนเท่าใดที่เหมาะสมในการมีสิทธิเข้าชื่อให้มีการแก้ไขรัฐธรรมนูญได้ (๕๐,๐๐๐ คน เท่าเดิม) ลดลงร้อยละ ๑.๘ ตามลำดับ สรุปผลสำรวจดังแสดงในแผนภาพ ๑

แผนภาพ 1 เปรียบเทียบร้อยละของประชาชนที่เห็นด้วยต่อประเด็นคำถามเรื่อง ความเป็นพลเมือง สิทธิ และหน้าที่พลเมือง

LIRT

สำหรับข้อคำถามอื่น ๆ ในประเด็นที่เกี่ยวข้องกับเรื่อง **ความเป็นพลเมือง สิทธิ และหน้าที่พลเมือง** จากการสำรวจในครั้งที่ ๒ พบว่า ประชาชนส่วนใหญ่ เห็นด้วย ตั้งแต่ร้อยละ ๘๘ ขึ้นไป โดยข้อคำถามที่ประชาชนเห็นด้วยมากที่สุด คือ **ชุมชนย่อมมีสิทธิปกป้อง ฟื้นฟู อนุรักษ์สิ่งแวดล้อม (ร้อยละ ๙๘.๗)** สำหรับข้อคำถามอื่น ๆ สรุปผลสำรวจเรียงตามลำดับ ดังแสดงในแผนภาพ ๒

ประเด็นเรื่อง ระบบผู้แทนและผู้นำการเมืองที่ดี แนวนโยบายพื้นฐาน แห่งรัฐ รัฐสภา และคณะรัฐมนตรี

ผลการสำรวจความคิดเห็นของประชาชนประเด็นที่เกี่ยวข้องกับเรื่องระบบผู้แทนและผู้นำการเมืองที่ดี แนวนโยบายพื้นฐานแห่งรัฐ รัฐสภา และคณะรัฐมนตรี จากการสำรวจในครั้งที่ ๒ จำนวน ๑๕ ข้อคำถาม ซึ่งเป็นคำถามปลายปิด

ผลการสำรวจพบว่า ประชาชนส่วนใหญ่เห็นด้วย ตั้งแต่ร้อยละ ๗๗ ขึ้นไป โดยข้อคำถามที่ประชาชนเห็นด้วยมากที่สุด ๓ อันดับแรก คือ

- ควรมีคณะกรรมการดำเนินการแต่งตั้งข้าราชการโดยระบบคุณธรรม (ร้อยละ ๙๔.๗)
- เมื่อ ส.ส. ไปเป็นนายกรัฐมนตรีหรือรัฐมนตรีต้องพ้นจากตำแหน่ง ส.ส. (ร้อยละ ๙๓.๕)
- การเลือกตั้งแบบบัญชีรายชื่อให้ประชาชนเลือกพรรคที่ชอบได้ ๑ พรรค (ร้อยละ ๙๒.๗)

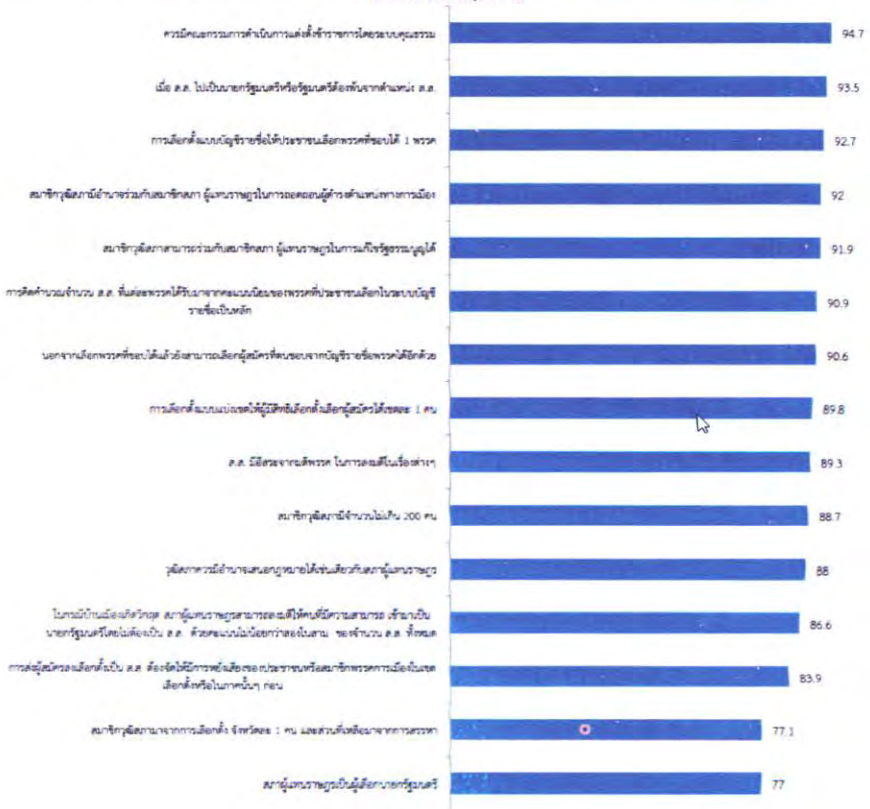
ซึ่งเมื่อพิจารณาเปรียบเทียบกับผลสำรวจในครั้งแรกในข้อคำถามที่ใกล้เคียงกัน พบว่ามีความสอดคล้องกันกับผลการสำรวจครั้งนี้ กล่าวคือ ผลการสำรวจครั้งที่ ๑ ประชาชน ร้อยละ ๙๒.๖ เห็นด้วยที่ควรมีคณะกรรมการในการพิจารณาคัดเลือก แต่งตั้ง โยกย้ายข้าราชการระดับสูง และประชาชน ร้อยละ ๕๘.๙ เห็นด้วยที่นายกรัฐมนตรีต้องเป็น ส.ส. ด้วย สำหรับข้อคำถามอื่น ๆ สรุปผลสำรวจเรียงตามลำดับ ดังแสดงในแผนภาพ ๓

LIRT

**แผนภาพ 3 ร้อยละของประชาชนที่เห็นด้วยต่อประเด็นคำถาม
เรื่อง ระบบผู้แทนและผู้นำการเมืองที่ดี แนวนโยบายพื้นฐานแห่งรัฐ รัฐสภา และคณะรัฐมนตรี**

■ การสำรวจครั้งที่ 2 (มีนาคม 58)

ประเด็นเรื่อง นิติธรรม ศาล และองค์การตรวจสอบการใช้อำนาจรัฐ

ผลการสำรวจความคิดเห็นของประชาชนประเด็นที่เกี่ยวข้องกับเรื่อง
นิติธรรม ศาล และองค์การตรวจสอบการใช้อำนาจรัฐ จากการสำรวจใน
ครั้งที่ ๒ จำนวน ๘ ข้อคำถาม ประกอบด้วยข้อคำถามปลายปิด ๗ ข้อคำถาม
และปลายเปิด ๑ ข้อคำถาม

LIRT

ผลการสำรวจพบว่า ในส่วนข้อคำถามปลายปิด ประชาชนส่วนใหญ่เห็นด้วย ตั้งแต่ร้อยละ ๘๙ ขึ้นไป โดยข้อคำถามที่ประชาชนเห็นด้วยมากที่สุด ๓ อันดับแรก คือ

- ควรกำหนดรอบระยะเวลาในการพิจารณาดีของศาลให้ชัดเจน และให้เปิดเผยต่อสาธารณะ (ร้อยละ ๙๘.๑)
- ให้ผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองและกรรมการองค์กรตรวจสอบต่าง ๆ ยื่นบัญชีทรัพย์สิน และเปิดเผยต่อสาธารณะ (ร้อยละ ๙๗.๖)
- ผู้มีสิทธิเลือกตั้งมีสิทธิเข้าชื่อเสนอถอดถอนนักการเมืองและกรรมการองค์กรตรวจสอบ (ร้อยละ ๙๖.๖)

ซึ่งเมื่อพิจารณาเปรียบเทียบกับผลสำรวจในครั้งแรกในข้อคำถามที่ใกล้เคียงกัน พบว่ามีความสอดคล้องกันกับผลการสำรวจครั้งนี้ กล่าวคือ ผลการสำรวจครั้งที่ ๑ ประชาชน ร้อยละ ๙๖ เห็นด้วยที่ควรให้ประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้งสามารถเข้าชื่อเสนอให้ถอดถอนสมาชิกสภาท้องถิ่นและผู้บริหารท้องถิ่นได้ และประชาชนร้อยละ ๙๔.๓ เห็นด้วยที่กรรมการองค์กรอิสระต้องเปิดเผยบัญชีทรัพย์สินต่อสาธารณะทั้งก่อนและหลังเข้ารับตำแหน่ง สำหรับข้อคำถามอื่น ๆ สรุปผลสำรวจเรียงตามลำดับ ดังแสดงในแผนภาพ ๔

แผนภาพ 4 ร้อยละของประชาชนที่เห็นด้วยต่อประเด็นคำถาม เรื่อง นิติธรรม ศาล และองค์การตรวจสอบการใช้อำนาจ

ในส่วนของคำถามปลายเปิด ได้สอบถามประชาชนว่า “ท่านต้องการเห็นการปฏิรูปศาลและกระบวนการยุติธรรม เพื่อให้ประชาชนได้รับความเป็นธรรมในเรื่องใดบ้าง”

ผลการสำรวจพบว่า ประชาชนร้อยละ ๖๓.๘ ไม่แสดงความคิดเห็น ร้อยละ ๓๖.๒ แสดงความคิดเห็นซึ่งสามารถสรุปความคิดเห็นของประชาชนเกี่ยวกับการปฏิรูปศาลและกระบวนการยุติธรรมในส่วนที่ได้แสดงความคิดเห็น ๕ ลำดับ ได้แก่

๑. ศาลต้องเป็นกลาง ให้ความเป็นธรรม โปร่งใส ไม่เลือกปฏิบัติ ใช้มาตรฐานเดียวกันในการตัดสินคดีความ (ร้อยละ ๙.๑)
 ๒. บังคับใช้กฎหมายจริงจัง (ร้อยละ ๗.๑)
 ๓. ให้ความรู้ด้านกฎหมายแก่ประชาชน (ร้อยละ ๕.๔)
 ๔. กระบวนการของศาลต้องไม่ถูกรวบงำจากผู้มีอำนาจ/นักการเมือง (ร้อยละ ๕.๓)
 ๕. ให้มีบทลงโทษที่เด็ดขาด/ปรับปรุงกฎหมายให้ทันสมัย/ให้เพิ่มบทลงโทษรุนแรงขึ้น (ร้อยละ ๒.๘)
- สรุปได้ดังแผนภาพ ๕

ประเด็นเรื่อง การปฏิรูปและการสร้างความปรองดอง

ผลการสำรวจความคิดเห็นของประชาชนประเด็นที่เกี่ยวข้องกับการปฏิรูปและการสร้างความปรองดอง จากการสำรวจในครั้งที่ ๒ จำนวน ๑๕ ข้อคำถาม ประกอบด้วยข้อคำถามปลายปิด ๑๒ ข้อคำถาม และปลายเปิด ๓ ข้อคำถาม

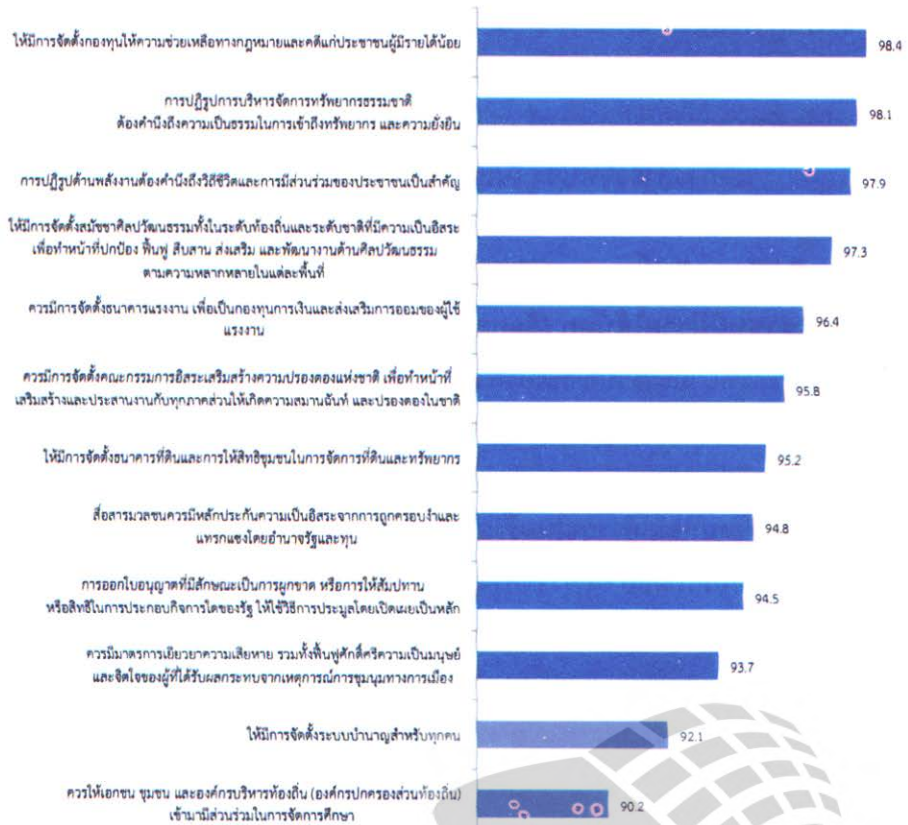
ผลการสำรวจพบว่า ในส่วนข้อคำถามปลายปิด ประชาชนส่วนใหญ่เห็นด้วยตั้งแต่ร้อยละ ๙๐ ขึ้นไป โดยข้อคำถามที่ประชาชนเห็นด้วยมากที่สุดคือ ให้มีการจัดตั้งกองทุนให้ความช่วยเหลือทางกฎหมายและคดีแก่ประชาชนผู้มีรายได้น้อย (ร้อยละ ๙๘.๔) รองลงมา การปฏิรูปการบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติต้องคำนึงถึงความเป็นธรรมในการเข้าถึงทรัพยากรและความยั่งยืน (ร้อยละ ๙๘.๑) และการปฏิรูปด้านพลังงานต้องคำนึงถึงวิถีชีวิตและการมีส่วนร่วมของประชาชนเป็นสำคัญ (ร้อยละ ๙๗.๙) ซึ่งเมื่อพิจารณาเปรียบเทียบกับผลสำรวจในครั้งแรกในข้อคำถามที่ใกล้เคียงกัน พบว่ามีความสอดคล้องกันกับผลการสำรวจครั้งนี้ กล่าวคือ ผลการสำรวจครั้งที่ ๑ ประชาชนร้อยละ ๙๗.๑ เห็นด้วยที่ควรมีกฎหมายเกี่ยวกับกองทุนยุติธรรม เพื่อเป็นเครื่องมือในการดูแลประชาชนผู้ได้รับผลกระทบจากกระบวนการยุติธรรม และประชาชน ร้อยละ ๙๕.๖ เห็นด้วยที่ควรกำหนดให้มีกฎหมายเกี่ยวกับชุมชนในการจัดสรรที่ดินและทรัพยากรธรรมชาติ เพื่อให้ประชาชนสามารถเข้าถึงและใช้ประโยชน์ได้อย่างเป็นธรรม สำหรับข้อคำถามอื่น ๆ สรุปผลสำรวจเรียงตามลำดับ ดังแสดงในแผนภาพ ๖

LIRT

แผนภาพ 6 ร้อยละของประชาชนที่เห็นด้วยต่อประเด็นคำถาม เรื่อง การปฏิรูปและการสร้างความปรองดอง

■ การสำรวจครั้งที่ 2 (มิถุนายน 58)

LIRT

กล่าวโดยสรุปได้ว่า จากผลการสำรวจความคิดเห็นของประชาชน ต่อร่างรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ทั้ง ๒ ครั้ง ซึ่งได้ ดำเนินการทั้งช่วงก่อนและหลังมีร่างรัฐธรรมนูญ ได้ฉายภาพให้เห็นว่า ประชาชน มีความพึงพอใจในภาพรวมของสาระสำคัญในร่างรัฐธรรมนูญทั้ง ๔ ภาค เฉลี่ย อยู่ในเกณฑ์ดี อาจเป็นเพราะเนื้อหาส่วนใหญ่มุ่งให้อำนาจแก่ประชาชนที่จะได้รับการสนับสนุนและเสริมสร้างสู่ความเป็นพลเมือง การได้รับสิทธิและโอกาสในการมีส่วนร่วมในมิติต่าง ๆ รวมทั้งประโยชน์ที่จะได้รับเพิ่มเติมมากขึ้น โดยเฉพาะอย่างยิ่งในภาคของการปฏิรูปและการสร้างความปรองดอง ประชาชนมีความพึงพอใจสูงกว่าร้อยละ ๙๐ ขึ้นไป ย่อมสะท้อนถึงสิ่งที่คณะกรรมการการยกร่างรัฐธรรมนูญได้พยายามเดินหน้าเพื่อยกร่างรัฐธรรมนูญฉบับนี้ตามเสียงของประชาชน สอดคล้องกับเจตนารมณ์ ๔ ประการ ซึ่งเปรียบตั้งเสาเอกของร่างรัฐธรรมนูญฉบับนี้ อย่างไรก็ตาม ยังคงมีบางประเด็นที่ยังมีความคิดเห็นที่แตกต่างกันทั้งจากฝั่งของ สมาชิกสภาปฏิรูปแห่งชาติ (สปช.) คณะรัฐมนตรี และประชาชน ซึ่งคณะกรรมการการยกร่างรัฐธรรมนูญทั้ง ๓๖ คน จะต้องรับฟังเสียงจากทุกฝ่าย เพื่อนำไปสู่การปรับแก้ร่างรัฐธรรมนูญซึ่งเติมเต็มทุกความต้องการอย่างมีคุณภาพที่เหมาะสมต่อไป

#####

เมื่ออเมริกัน ถามถึงร่าง รัฐธรรมนูญไทย

โดย...ศาสตราจารย์กิตติคุณ ดร. สุจิต บุญบงการ
รองประธานคณะกรรมการการยกร่างรัฐธรรมนูญ คนที่สาม

ในช่วงระหว่างวันที่ ๑๒ - ๑๖ พฤษภาคม ๒๕๕๘ ผมในฐานะรองประธานกรรมการการยกร่างรัฐธรรมนูญ คนที่สาม ได้รับเชิญจากสถานเอกอัครราชทูตไทย ณ กรุงวอชิงตัน สหรัฐอเมริกา ให้ไปชี้แจงเนื้อหาและกระบวนการยกร่างรัฐธรรมนูญแก่นักวิชาการสหรัฐ และเจ้าหน้าที่กระทรวงการต่างประเทศสหรัฐที่มีบทบาทในการกำหนดนโยบายทางด้านเอเชียแปซิฟิก และชุมชนคนไทย โดยได้จัดให้ผมชี้แจงและรับฟังข้อคิดเห็นจากนักวิชาการและเจ้าหน้าที่บางคนในกรุงวอชิงตัน ส่วนชุมชนคนไทยได้จัดที่เมืองบอสตัน รัฐแมสซาชูเซตส์ โดยทางสถานเอกอัครราชทูตไทยประจำกรุงวอชิงตันเป็นผู้รับผิดชอบค่าใช้จ่ายในการนี้

ในการชี้แจงกับนักวิชาการสหรัฐ ได้จัดโดยสถาบัน CSIS ซึ่งมีชื่อเต็มว่า Center for Strategic and International Studies ซึ่งเป็นสถาบันที่มีชื่อเสียงมากในด้านศึกษาและเสนอแนะรัฐบาล และสาธารณชนทางด้านการเมืองระหว่างประเทศและความมั่นคง ได้มีหน่วยที่ศึกษาเรื่องของเอเชียตะวันออกเฉียงใต้โดยเฉพาะ และได้มีการจัดการบรรยายโดยผู้ทรงคุณวุฒิเกี่ยวกับประเทศไทยเป็นระยะ ๆ ดังนั้น เขาจึงได้จัดการบรรยายกึ่งสัมมนา โดยให้ผมเป็นผู้บรรยายหลักจัดเมื่อวันที่ ๑๓ พฤษภาคม ๒๕๕๘ ช่วงเช้าถึงเที่ยง

ผู้ร่วมเข้าฟังเป็นนักวิชาการสังคม CSIS เป็นส่วนใหญ่รวมประมาณ ๒๐ คน และยังมีนักศึกษาจากมหาวิทยาลัย จอห์น ฮอปกินส์ (John Hopkins) ที่สนใจเรื่องการเมืองไทยและได้มีนักวิจัยชาวเวียดนามที่มาทำวิจัยที่ CSIS เข้าร่วมด้วย

หลังจากที่ผมได้บรรยายเนื้อหาและกระบวนการร่างเสร็จแล้ว โดยได้เน้นเรื่องให้พลเมืองเป็นใหญ่ การเมืองใสสะอาด การปฏิรูปและการปรองดอง ได้มีการแสดงความคิดเห็นในตัวร่าง ส่วนใหญ่ไม่ติดใจรายละเอียด แต่สนใจในเรื่องของการเมืองหลังมีการประกาศใช้รัฐธรรมนูญ โดยได้ซักถามแสดงความเห็นว่ารัฐธรรมนูญจะสามารถแก้ปัญหาการขัดแย้งที่เกิดขึ้นก่อนการยึดอำนาจ เมื่อวันที่ ๒๒ พฤษภาคม ๒๕๕๗ ได้หรือไม่ รวมทั้งการแก้ไขนักการเมืองคดโกงทำได้แค่ไหน

เรื่องของการปลูกฝังวัฒนธรรมทางการเมืองแบบมีส่วนร่วม ก็ได้มีการซักถามเช่นเดียวกัน

ที่สำคัญผู้เข้าประชุมส่วนใหญ่ให้ข้อสังเกตว่าประเทศไทยยังมีการแบ่งแยกกันสูง ระหว่างเมืองกับชนบท ระหว่างชนชั้นกลางในเมืองกับชนชั้นล่างในชนบท โดยยึดเอาการแย่งแยกของสื่อเหลือง สื่อแดง และระหว่าง กปปส. กับสื่อแดง และกลุ่มต่อต้านทักษิณและสนับสนุนทักษิณ เป็นเกณฑ์ ซึ่งผมได้ชี้แจงว่า รัฐธรรมนูญได้พยายามให้มีการปรองดองและให้ความต่อเนื่องในการปฏิรูปเพื่อสลายข้อขัดแย้งทางการเมืองที่ทำให้เกิดความแตกแยกยาวนานในสังคมไทย แต่ได้ให้ความเห็นเพิ่มเติมว่ารัฐธรรมนูญไม่ใช่ยาหม้อใหญ่ที่แก้ปัญหาได้หมดทุกเรื่อง การแก้ไขปัญหาลำข้างต้น รวมทั้งการปฏิรูปต้องอาศัยการตั้งใจจริงของรัฐบาลปัจจุบันและในอนาคตในการปฏิรูปประเทศ

LIRT

การพบกับนักวิชาการอเมริกันอีกกลุ่มหนึ่ง คือ กลุ่มมูลนิธิเอเชีย (Asia Foundation) ซึ่งได้เชิญให้เอกอัครราชทูตไทย ประจำกรุงวอชิงตัน คือ ท่านทูตพิศาล มาณวพัฒน์ มาบรรยายเรื่อง บทบาทของรัฐบาลในการแก้ไขปัญหาทางการเมือง เมื่อทางมูลนิธิทราบว่าผมมาที่วอชิงตัน เลยเชิญให้มาร่วมด้วยการบรรยายจัดขึ้นในช่วงบ่ายของวันที่ ๑๔ พฤษภาคม ๒๕๕๘ ผู้เข้าร่วมฟังมีจำนวนประมาณ ๒๐ คน เป็นนักวิชาการและผู้สนใจการเมืองไทยจากสถาบันและมหาวิทยาลัยต่าง ๆ ในเขตกรุงวอชิงตัน รวมทั้งจากกระทรวงการต่างประเทศ สหรัฐด้วย เช่นเดียวกันกับที่ CSIS ผู้ฟังไม่ติดใจในเรื่องเนื้อหาของรัฐธรรมนูญ แต่สนใจว่าการเมืองไทยจะสงบราบรื่นต่อไปหรือไม่ ประเด็นเช่นนี้ไม่ได้หมายความว่า ไม่จำเป็นต้องการเลือกตั้งก็ได้ แต่ต้องการให้การเมืองไทยราบรื่นเรียบร้อยหลังการเลือกตั้ง โดยการดึงเอากลุ่มต่าง ๆ เข้ามาร่วมปฏิรูปประเทศ (Exclusiveness) ซึ่งผมก็ได้ให้ความเห็นว่า การดึงเอากลุ่มต่าง ๆ เข้ามาเป็นแนวทางของการร่างรัฐธรรมนูญอยู่แล้ว แต่ผู้ที่คดโกง คอร์รัปชัน จะต้องถูกดำเนินคดี

สำหรับการพบกับเจ้าหน้าที่ของรัฐ เนื่องจากมีเวลาจำกัดจึงพบได้เพียงคนเดียว แต่ก็เป็นคนสำคัญในการช่วยกำหนดนโยบายของรัฐบาลต่ออาเซียนและประเทศไทย คือ นายสก๊อต มาร์เชล (Scott Marciel) ได้พบพูดคุยกันในเช้าวันที่ ๑๔ พฤษภาคม ๒๕๕๘ ที่กระทรวงการต่างประเทศสหรัฐ นายมาร์เชลเป็นผู้ที่รู้เรื่องประเทศไทยอย่างดี และเพิ่งกลับมาจากการพบปะกับผู้นำไทยบางคน เขาได้แสดงความเห็นว่า ทางสหรัฐไม่ติดใจในเนื้อหาของรัฐธรรมนูญ แต่อยากจะทำให้ทั้งรัฐบาลชุดนี้และชุดต่อไปหลังเลือกตั้งให้มีการดึงกลุ่มต่าง ๆ เข้ามาร่วมแก้ไขปัญหา (Exclusiveness) ซึ่งตรงกับแนวความคิดของกรรมาธิการร่างฯ อยู่แล้ว

ส่วนการพบกับชุมชนคนไทยในบอสตัน (Boston) ได้พูดตอนเที่ยงของวันที่ ๑๖ พฤษภาคม ๒๕๕๘ ที่ร้านอาหารญี่ปุ่น มีคนไทยร่วมรับฟังประมาณ ๒๕ - ๓๐ คน งานนี้จัดโดยรองกงสุลใหญ่ประจำนิวยอร์ก คือ คุณสุวนิจสมบัติพิบูลย์ ร่วมกับกลุ่มผู้นำชุมชนไทยในบอสตัน รวมทั้งรองกงสุลใหญ่กิตติมศักดิ์ประจำบอสตัน ซึ่งเป็นคนไทย คือ คุณตรีริชต์ (ชาลี) ทรงเตชะเลิศ มีคนไทยที่อาศัยอยู่ในบอสตันและนักเรียนไทยในเมืองนั้นมีจำนวนครั้งต่อครั้งรวมแล้วประมาณ ๒๕ - ๓๐ คน มาร่วมรับฟัง ใช้เวลาประมาณ ๒ ชั่วโมง ทุกคนจะรู้เรื่องเกี่ยวกับรัฐธรรมนูญที่กำลังยกร่างเป็นอย่างดี สำหรับกลุ่มนักเรียนไทยมีตั้งแต่ระดับปริญญาตรีถึงปริญญาเอก หลายคนเป็นนักเรียนทุนรวม ทั้งทุนเล่าเรียนหลวง เป็นนักเรียนที่ฮาร์วาร์ด, เอ็มไอที, ทัฟส์ และมหาวิทยาลัยบอสตัน ทุกคนดูเหมือนจะเห็นคล้ายตามกับตัวร่าง เห็นชอบด้วยกับระบบเลือกตั้งแบบสัดส่วนผสม แต่ไม่ค่อยจะเห็นด้วยกับระบบบัญชีรายชื่อแบบเปิด (Open List) หลายคนไม่แน่ใจว่าหลังจากประกาศใช้รัฐธรรมนูญ ความสงบเรียบร้อยทางการเมืองจะเกิดขึ้นได้หรือไม่ รวมทั้งกรณีขจัดคนโกงออกจากวงการเมือง จะทำได้มากน้อยเพียงใด เรื่องระยะยาวต้องทำอย่างต่อเนื่อง นอกจากนั้น ยังยอมรับว่าการปลูกฝังความเป็นพลเมือง (Citizenship) เป็นเรื่องจำเป็นมาก ต้องทำระยะยาวและต้องทำอย่างต่อเนื่อง

การไปชี้แจงกับนักวิชาการและเจ้าหน้าที่สหรัฐ ตลอดจนชุมชนคนไทย และนักเรียนไทยนับถือว่ามีประโยชน์มาก ได้สร้างความเข้าใจเกี่ยวกับการยกร่างรัฐธรรมนูญ และทัศนคติเชิงลบต่อการยกร่างมีน้อยลง หลังจากได้รับฟังคำชี้แจงจากผม ทางสถานทูตเองได้รับข้อมูลต่าง ๆ เกี่ยวกับการยกร่างอยู่แล้ว แต่ได้เข้าใจมากขึ้นเมื่อได้รับฟังคำชี้แจง โดยเฉพาะกลุ่มคนไทยในบอสตัน ทั้งผู้ที่ทำงานและผู้ที่เป็นนักศึกษาเพราะร่างที่กำลังทำกันอยู่ซับซ้อนพอสมควร อ่านเอกสารเข้าใจยากสักหน่อย แต่เมื่อได้ฟังคำอธิบาย

ก็เข้าใจและเห็นคล้ายตามกันเป็นส่วนใหญ่ ทางสหรัฐไม่ได้เสนอข้อแก้ไขอะไรเพราะคิดว่าเป็นเรื่องภายในไม่เหมือนพวกอียู (EU) หรือยุโรป ส่วนพวกสื่อต่างประเทศรวมทั้งสหรัฐมีทัศนคติลบต่อการยกร่างอยู่แล้วเพราะอาจมีผลประโยชน์ซ่อนเร้นก็ได้ แต่ถ้าทางนักวิชาการสายกลาง ๆ ในอเมริกามีทัศนคติและความเข้าใจตามที่ได้ชี้แจงไปแล้ว น่าจะเบาใจไปได้มากทีเดียว เท่ากับว่าไปครั้งนี้ไม่เสียเที่ยว

นอกจากนี้ ยังได้มีโอกาสพบกับท่านปลัดกระทรวงการต่างประเทศ และคณะที่เดินทางมาประชุม Asean – US ที่กรุงวอชิงตันพอดี โดยพบที่ทำเนียบทูต ตอนทานอาหารเย็น วันที่ ๑๓ พฤษภาคม ๒๕๕๘ ได้มีโอกาสชี้แจงทำความเข้าใจเรื่องตัวเนื้อหาและกระบวนการร่าง ท่านปลัดได้แสดงความเห็นหลายประการโดยเฉพาะ มาตรา ๑๙๓ เกี่ยวกับการทำหนังสือสัญญา ซึ่งผมได้ชี้แจงว่ากำลังอยู่ในช่วงรับฟังเพื่อแก้ไขปรับปรุง

สุดท้ายนี้ผมขอขอบคุณท่านทูตพิศาล มาณวพัฒน์ ที่เป็นผู้ดำเนินการหลักในการให้ผมมาชี้แจงและคุณอาจารย์ ศิริรัตน์บัลล์ อดีตที่ปรึกษาฝ่ายการเมืองของสถานทูตไทยที่ช่วยจัดโปรแกรมการพูดคุยก่อนที่จะเดินทางมารับตำแหน่งใหม่ที่กระทรวงฯ และคุณอวันดา อมตวิวัฒน์ เลขานุการเอก ที่จัดโปรแกรมต่อจากคุณอาจารย์ และช่วยดูแลตลอดเวลาที่ผมอยู่ที่กรุงวอชิงตัน สำหรับที่บอสตันต้องขอขอบคุณคุณคุณสุนิจ สมบัติพิบูลย์ รองกงสุลใหญ่ประจำนครนิวยอร์ก คุณตรีรัชต์ (ชาลี) ทรงเดชะเลิศ รองกงสุลกิตติมศักดิ์นครบอสตันในการจัดให้พบกับคนไทยและนักเรียนไทยที่บอสตัน โดยเฉพาะคุณชาลี ได้ดูแลผมตลอดเวลาที่อยู่ในนครบอสตัน

#####

LIRT

ศาสตราจารย์สุจิต บุญบงการ กรรมการยกย่องรับธรรมนูญ
กำลังบรรยายและชี้แจงการยกย่องรัฐธรรมนูญให้กับนักวิชาการ
ของ Center for Strategic and International Studies
เมื่อวันที่ ๑๓ พฤษภาคม ๒๕๕๘ ณ กรุงวอชิงตัน ดีซี
นายพิศาล มาณวพัฒน์ เอกอัครราชทูตเข้าร่วมประชุมด้วย

การแก้ไขรัฐธรรมนูญ ฉบับชั่วคราว

เมื่อวันที่ ๑๘ มิถุนายน ๒๕๕๘ ได้มีการประชุมสภานิติบัญญัติแห่งชาติ เพื่อแก้ไขเพิ่มเติมรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยฉบับชั่วคราว พ.ศ. ๒๕๕๗ ซึ่งกระบวนการแก้ไขเพิ่มเติมนั้นเป็นไปตามมาตรา ๔๖ ที่บัญญัติว่า

“ในกรณีที่เห็นเป็นการจำเป็นและสมควร คณะรัฐมนตรีและคณะรักษาความสงบแห่งชาติจะมีมติร่วมกันให้แก้ไขเพิ่มเติมรัฐธรรมนูญนี้ก็ได้โดยจัดทำเป็นร่างรัฐธรรมนูญแก้ไขเพิ่มเติมเสนอต่อสภานิติบัญญัติแห่งชาติ เพื่อให้ความเห็นชอบ

ให้สภานิติบัญญัติแห่งชาติพิจารณาให้ความเห็นชอบหรือไม่เห็นชอบร่างรัฐธรรมนูญแก้ไขเพิ่มเติมตามวรรคหนึ่งภายในสิบห้าวันนับแต่วันที่ได้รับร่างรัฐธรรมนูญแก้ไขเพิ่มเติม (มีคำขอเสนอให้แก้ไขเพิ่มเติมมาถึงประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติ เมื่อวันที่ ๑๑ มิถุนายน ๒๕๕๘)

ในการพิจารณาให้ความเห็นชอบ สภานิติบัญญัติแห่งชาติจะแก้ไขเพิ่มเติมร่างรัฐธรรมนูญแก้ไขเพิ่มเติมนั้นมิได้ เว้นแต่คณะรัฐมนตรีและคณะรักษาความสงบแห่งชาติจะเห็นชอบด้วย

มติให้ความเห็นชอบต้องมีคะแนนเสียงไม่น้อยกว่ากึ่งหนึ่งของจำนวนสมาชิกสภานิติบัญญัติแห่งชาติทั้งหมดเท่าที่มีอยู่ (๒๒๐ คน)

เมื่อสภานิติบัญญัติแห่งชาติให้ความเห็นชอบร่างรัฐธรรมนูญแก้ไขเพิ่มเติมแล้วให้นายกรัฐมนตรีนำร่างรัฐธรรมนูญแก้ไขเพิ่มเติมขึ้นทูลเกล้าฯ ทูลกระหม่อมถวายภายในสิบห้าวันนับแต่วันที่สภานิติบัญญัติแห่งชาติมีมติ (วันที่ ๑๘ มิถุนายน ๒๕๕๘) เพื่อพระมหากษัตริย์ทรงลงพระปรมาภิไธย และเมื่อประกาศในราชกิจจานุเบกษาแล้วให้ใช้บังคับได้ โดยให้นายกรัฐมนตรีลงนามรับสนองพระบรมราชโองการและให้นำความในมาตรา ๓๗ วรรคสี่ มาใช้บังคับโดยอนุโลม”

LIRT

มาตรา ๓๗ วรรคสี่บัญญัติว่า “ในกรณีที่พระมหากษัตริย์ไม่ทรงเห็นชอบด้วยกับร่างรัฐธรรมนูญและพระราชทานคืนมาหรือเมื่อพ้นกำหนดเก้าสิบวันแล้วมิได้พระราชทานคืนมาให้ร่างรัฐธรรมนูญนั้นเป็นอันตกไป”

ต่อไปเป็นประเด็นที่ได้มีการแก้ไขเพิ่มเติม

๑. ร่างรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย (ฉบับชั่วคราว) พุทธศักราช ๒๕๕๗ แก้ไขเพิ่มเติมฉบับที่.. พุทธศักราช มีทั้งหมด ๙ มาตราด้วยกันโดยมาตรา ๑ เป็นชื่อรัฐธรรมนูญมาตรา ๒ เป็นบทบัญญัติให้มีผลใช้บังคับ

๒. มาตรา ๓ ความว่า “ให้ยกเลิกความใน (๔) ของมาตรา ๘ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย (ฉบับชั่วคราว) พุทธศักราช ๒๕๕๗ และให้ใช้ข้อความต่อไปนี้แทน

“(๔) ไม่อยู่ในระหว่างถูกเพิกถอนสิทธิเลือกตั้ง” ข้อความในมาตรา ๘ ของเดิม บัญญัติไว้ดังนี้

มาตรา ๘ สมาชิกสภานิติบัญญัติแห่งชาติต้องไม่มีลักษณะต้องห้ามดังต่อไปนี้

(๑) ดำรงตำแหน่งหรือเคยดำรงตำแหน่งใดในพรรคการเมืองภายในระยะเวลาสามปีก่อนวันที่ได้รับการแต่งตั้งเป็นสมาชิกสภานิติบัญญัติแห่งชาติ

(๒) เป็นภิกษุ สามเณร นักพรต หรือนักบวช

(๓) เป็นบุคคลล้มละลายหรือเคยเป็นบุคคลล้มละลายทุจริต

(๔) เคยถูกเพิกถอนสิทธิเลือกตั้ง

(๕) เคยถูกไล่ออก ปลดออก หรือให้ออกจากราชการ หน่วยงานของรัฐ หรือรัฐวิสาหกิจ เพราะทุจริตต่อหน้าที่หรือถือว่ากระทำการทุจริตหรือประพฤติมิชอบ

LIRT

(๖) เคยต้องคำพิพากษาให้ทรัพย์สินตกเป็นของแผ่นดินเพราะ ร่ำรวยผิดปกติหรือมีทรัพย์สินเพิ่มขึ้นผิดปกติ

(๗) อยู่ระหว่างต้องห้ามมิให้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง หรือเคย ถูกถอดถอนจากตำแหน่ง

(๘) เคยต้องคำพิพากษาถึงที่สุดว่ากระทำความผิดต่อตำแหน่ง หน้าที่ราชการ หรือความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ในการยุติธรรม หรือกระทำ ผิดกฎหมายเกี่ยวกับยาเสพติด หรือกฎหมายเกี่ยวกับการพนันในฐานะความผิด เป็นเจ้ามือหรือเจ้าสำนัก

(๙) เคยต้องคำพิพากษาถึงที่สุดให้จำคุก เว้นแต่ในความผิดอันได้ กระทำโดยประมาทหรือความผิดลหุโทษ

สมาชิกสภานิติบัญญัติแห่งชาติจะดำรงตำแหน่งสมาชิกสภาปฏิรูป แห่งชาติหรือรัฐมนตรีในขณะเดียวกันมิได้”

ลักษณะต้องห้ามผู้ที่จะดำรงตำแหน่งสมาชิกสภานิติบัญญัติแห่งชาติ ตามมาตรา ๘ (๔) นี้ ถูกโยงไปใช้เป็นลักษณะต้องห้ามของผู้ดำรงตำแหน่ง นายกรัฐมนตรีและรัฐมนตรีตามมาตรา ๒๐ (๔) ด้วย หมายความว่า เมื่อไม่ห้าม ผู้ที่ไม่อยู่ในระหว่างถูกเพิกถอนสิทธิเลือกตั้งให้ดำรงตำแหน่งสมาชิกสภานิติบัญญัติ แห่งชาติแล้วก็ไม่ควรห้าม “ผู้ที่ไม่อยู่ในระหว่างถูกเพิกถอนสิทธิเลือกตั้ง” ให้ดำรงตำแหน่งนายกรัฐมนตรีและรัฐมนตรีด้วย

ดังนั้น การแก้ไขความในมาตรา ๘ (๔) จึงแก้ไขจากความว่า “เคย ถูกเพิกถอนสิทธิเลือกตั้ง” เป็น “ไม่อยู่ในระหว่างถูกเพิกถอนสิทธิเลือกตั้ง”

๓. มาตรา ๔ ให้เพิ่มความต่อไปนี้เป็นวรรคหกของมาตรา ๑๙ ของ รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย (ฉบับชั่วคราว) พุทธศักราช ๒๕๕๗

“การถวายสัตย์ปฏิญาณต่อพระมหากษัตริย์ตามรัฐธรรมนูญ หรือกฎหมายพระมหากษัตริย์จะโปรดเกล้าโปรดกระหม่อมให้กระทำต่อ พระรัชทายาทซึ่งบรรลุนิติภาวะแล้วหรือต่อผู้แทนพระองค์ก็ได้”

มาตรา ๑๙ ของเดิมมีบัญญัติไว้ตั้งแต่วรรคหนึ่งถึงวรรคห้า ดังนี้
 “มาตรา ๑๙ พระมหากษัตริย์ทรงแต่งตั้งนายกรัฐมนตรีคนหนึ่ง
 ตามมติของสภานิติบัญญัติแห่งชาติและรัฐมนตรีอื่นอีกจำนวนไม่เกินสามสิบห้าคน
 ตามที่นายกรัฐมนตรีถวายคำแนะนำ ประกอบเป็นคณะรัฐมนตรี มีหน้าที่
 บริหารราชการแผ่นดิน ดำเนินการให้มีการปฏิรูปในด้านต่าง ๆ และส่งเสริม
 ความสามัคคีและความสมานฉันท์ของประชาชนในชาติ

ก่อนเข้ารับหน้าที่ รัฐมนตรีต้องถวายสัตย์ปฏิญาณต่อพระมหากษัตริย์
 ด้วยถ้อยคำดังต่อไปนี้ “ข้าพระพุทธเจ้า (ชื่อผู้ปฏิญาณ) ขอถวายสัตย์ปฏิญาณว่า
 ข้าพระพุทธเจ้าจะจงรักภักดีต่อพระมหากษัตริย์และจะปฏิบัติหน้าที่ด้วยความ
 ซื่อสัตย์สุจริต เพื่อประโยชน์ของประเทศและประชาชน ทั้งจะรักษาไว้และ
 ปฏิบัติตามซึ่งรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยทุกประการ”

พระมหากษัตริย์ทรงไว้ซึ่งพระราชอำนาจในการให้นายกรัฐมนตรี
 พ้นจากตำแหน่งตามที่ประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติถวายคำแนะนำตามมติ
 ของสภานิติบัญญัติแห่งชาติที่เสนอโดยคณะรักษาความสงบแห่งชาติ และให้
 รัฐมนตรีพ้นจากตำแหน่งตามที่นายกรัฐมนตรีถวายคำแนะนำ

การแต่งตั้งนายกรัฐมนตรีและการให้นายกรัฐมนตรีพ้นจากตำแหน่ง
 ให้ประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติลงนามรับสนองพระบรมราชโองการ

นายกรัฐมนตรีและรัฐมนตรีมีสิทธิเข้าร่วมประชุมชี้แจงแสดงความคิดเห็น
 ในที่ประชุมสภานิติบัญญัติแห่งชาติหรือสภาปฏิรูปแห่งชาติ แต่ไม่มีสิทธิออกเสียง
 ลงคะแนน และให้นำเอกสิทธิ์ตามมาตรา ๑๘ มาใช้บังคับแก่การชี้แจงแสดง
 ความคิดเห็นของนายกรัฐมนตรีและรัฐมนตรีตามมาตรา ๑๙ ด้วยโดยอนุโลม”

๔. มาตรา ๕ ให้ยกเลิกความในมาตรา ๓๗ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย (ฉบับชั่วคราว) พุทธศักราช ๒๕๕๗ และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน

“มาตรา ๓๗ ให้คณะกรรมการการยกร่างรัฐธรรมนูญพิจารณาคำขอแก้ไขเพิ่มเติมให้แล้วเสร็จภายในหกสิบวันนับแต่วันที่ครบกำหนดยื่นคำขอแก้ไขเพิ่มเติมตามมาตรา ๓๖ วรรคสอง ในกรณี คณะกรรมการการยกร่างรัฐธรรมนูญอาจแก้ไขเพิ่มเติมร่างรัฐธรรมนูญได้ตามที่เห็นสมควร ในกรณีที่คำขอแก้ไขเพิ่มเติมมีประเด็นที่ต้องพิจารณาเป็นจำนวนมากหรืออาจมีผลกระทบต่อโครงสร้างของร่างรัฐธรรมนูญและคณะกรรมการการยกร่างรัฐธรรมนูญเห็นว่าไม่อาจพิจารณาให้แล้วเสร็จได้ภายในกำหนดเวลาดังกล่าว คณะกรรมการการยกร่างรัฐธรรมนูญจะมีมติให้ขยายระยะเวลาพิจารณาคำขอแก้ไขเพิ่มเติมออกไปได้อีกครั้งหนึ่งซึ่งต้องไม่เกินสามสิบวันนับแต่วันที่พ้นกำหนดเวลาพิจารณาคำขอแก้ไขเพิ่มเติมดังกล่าว และให้แจ้งมติขยายระยะเวลาพร้อมเหตุผลให้สภาปฏิรูปแห่งชาติทราบก่อนครบกำหนดเวลานั้นด้วย

เมื่อคณะกรรมการการยกร่างรัฐธรรมนูญได้แก้ไขเพิ่มเติมร่างรัฐธรรมนูญตามวรรคหนึ่งแล้ว ให้เสนอร่างรัฐธรรมนูญต่อสภาปฏิรูปแห่งชาติแล้วให้สภาปฏิรูปแห่งชาติรอไว้สิบห้าวันนับแต่วันที่ได้รับร่างรัฐธรรมนูญจากคณะกรรมการการยกร่างรัฐธรรมนูญ เมื่อพ้นกำหนดนี้แล้ว ให้สภาปฏิรูปแห่งชาติประชุมเพื่อลงมติให้ความเห็นชอบหรือไม่เห็นชอบร่างรัฐธรรมนูญนั้น ทั้งฉบับภายในสามวันนับแต่วันที่ครบกำหนดดังกล่าว ในการนี้จะมีการแก้ไขเพิ่มเติมใด ๆ มิได้ เว้นแต่คณะกรรมการการยกร่างรัฐธรรมนูญเป็นผู้แก้ไขเฉพาะ ในกรณีพบเห็นข้อผิดพลาดที่มีใช้สาระสำคัญและจำเป็นต้องแก้ไขให้ถูกต้องครบถ้วน

เมื่อสภาปฏิรูปแห่งชาติมีมติเห็นชอบด้วยกับร่างรัฐธรรมนูญตามวรรคสองให้แจ้งคณะรัฐมนตรีทราบ และให้คณะรัฐมนตรีแจ้งคณะกรรมการการเลือกตั้งทราบโดยเร็ว โดยให้เป็นหน้าที่ของคณะกรรมการการเลือกตั้งในการดำเนินการให้มีการออกเสียงประชามติตามหลักเกณฑ์ วิธีการและระยะเวลาที่คณะกรรมการการเลือกตั้งประกาศกำหนดโดยความเห็นชอบของสภานิติบัญญัติแห่งชาติและประกาศในราชกิจจานุเบกษา ทั้งนี้ ให้นำพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการออกเสียงประชามติ พ.ศ. ๒๕๕๒ ในส่วนที่เกี่ยวกับความผิดและบทกำหนดโทษมาใช้บังคับแก่การดำเนินการออกเสียงประชามติตามรัฐธรรมนูญนี้ด้วย

การจัดให้มีการออกเสียงประชามติตามรัฐธรรมนูญนี้ ให้ออกเสียงประชามติว่าจะให้ความเห็นชอบหรือไม่เห็นชอบร่างรัฐธรรมนูญนั้นทั้งฉบับ โดยต้องกระทำในวันเดียวกันทั่วราชอาณาจักร ในการนี้ สภาปฏิรูปแห่งชาติหรือสภานิติบัญญัติแห่งชาติจะมีมติเสนอประเด็นอื่นใดที่สมควรให้คณะกรรมการการเลือกตั้งจัดให้มีการออกเสียงประชามติเพิ่มเติมพร้อมไปในคราวเดียวกันด้วย สภาละไม่เกินหนึ่งประเด็น ก็ได้ ในกรณีเช่นนั้น ให้ประธานสภาปฏิรูปแห่งชาติหรือประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติเสนอประเด็นดังกล่าวต่อคณะรัฐมนตรีเพื่อพิจารณา หากคณะรัฐมนตรีเห็นชอบด้วยกับประเด็นใด ให้แจ้งคณะกรรมการการเลือกตั้งทราบภายในสิบห้าวันนับแต่วันที่ได้รับมติของสภาปฏิรูปแห่งชาติหรือสภานิติบัญญัติแห่งชาติ และให้คณะกรรมการการเลือกตั้งดำเนินการให้มีการออกเสียงประชามติสำหรับประเด็นนั้นในคราวเดียวกันกับการจัดให้มีการออกเสียงประชามติร่างรัฐธรรมนูญ โดยในกรณีดังกล่าวนี้ให้ถือเอาเสียงข้างมากเป็นเกณฑ์

การมีมติเสนอประเด็นตามวรรคสี่ ให้สภาปฏิรูปแห่งชาติกระทำในวันเดียวกันกับการมีมติให้ความเห็นชอบหรือไม่เห็นชอบร่างรัฐธรรมนูญ และให้สภานิติบัญญัติแห่งชาติมีมติภายในสามวันนับแต่วันที่สภาปฏิรูปแห่งชาติมีมติให้ความเห็นชอบร่างรัฐธรรมนูญ

ให้คณะกรรมการการเลือกตั้งประกาศกำหนดวันออกเสียงประชามติตามวรรคสี่ ซึ่งต้องไม่เร็วกว่าสามสิบวันแต่ไม่ช้ากว่าสี่สิบห้าวันนับแต่วันที่คณะกรรมการการเลือกตั้งส่งร่างรัฐธรรมนูญให้แก่ผู้มีสิทธิออกเสียงประชามติได้ ไม่น้อยกว่าร้อยละแปดสิบของครัวเรือนทั้งหมดที่ผู้มีสิทธิออกเสียงประชามติ มีชื่ออยู่ในทะเบียนบ้าน

ในการออกเสียงประชามติ ผู้มีสิทธิออกเสียงประชามติต้องมีคุณสมบัติและไม่มีลักษณะต้องห้ามเช่นเดียวกับผู้มีสิทธิเลือกตั้งในการเลือกตั้งทั่วไปครั้งสุดท้ายก่อนวันที่รัฐธรรมนูญนี้ใช้บังคับ และภายใต้บังคับมาตรา ๓๗/๑ ถ้าผู้มีสิทธิออกเสียงประชามติโดยเสียงข้างมากเห็นชอบด้วยกับร่างรัฐธรรมนูญ ให้นายกรัฐมนตรีนำร่างรัฐธรรมนูญขึ้นทูลเกล้าทูลกระหม่อมถวายภายในสามสิบวันนับแต่วันประกาศผลการออกเสียงประชามติ และเมื่อทรงลงพระปรมาภิไธยแล้ว ให้ประกาศในราชกิจจานุเบกษาและใช้บังคับได้ โดยให้นายกรัฐมนตรีลงนามรับสนองพระบรมราชโองการ

ในกรณีที่พระมหากษัตริย์ไม่ทรงเห็นชอบด้วยกับร่างรัฐธรรมนูญ และพระราชทานคืนมา หรือเมื่อพ้นกำหนดเก้าสิบวันแล้วมิได้พระราชทานคืนมา ให้ร่างรัฐธรรมนูญนั้นเป็นอันตกไป”

มาตรา ๓๗ ของเดิม บัญญัติไว้ดังนี้

“มาตรา ๓๗ ให้คณะกรรมการการยกร่างรัฐธรรมนูญพิจารณาข้อเสนอแก้ไขเพิ่มเติมให้แล้วเสร็จภายในหกสิบวันนับแต่วันที่ครบกำหนดยื่นคำขอแก้ไขเพิ่มเติมตามมาตรา ๓๖ วรรคสอง ในกรณีนี้คณะกรรมการการยกร่างรัฐธรรมนูญอาจแก้ไขเพิ่มเติมร่างรัฐธรรมนูญได้ตามที่เห็นสมควร

เมื่อคณะกรรมการการยกร่างรัฐธรรมนูญได้แก้ไขเพิ่มเติมร่างรัฐธรรมนูญตามวรรคหนึ่งแล้ว ให้เสนอร่างรัฐธรรมนูญต่อสภาปฏิรูปแห่งชาติเพื่อพิจารณาให้ความเห็นชอบหรือไม่เห็นชอบร่างรัฐธรรมนูญนั้นทั้งฉบับ โดยสภาปฏิรูปแห่งชาติต้องวินิจฉัยภายในสิบห้าวันนับแต่วันที่ได้รับร่างรัฐธรรมนูญจากคณะกรรมการ

ยกร่างรัฐธรรมนูญ ทั้งนี้ สถาปนิกรูปแห่งชาติจะแก้ไขเพิ่มเติมเนื้อความของร่างรัฐธรรมนูญนั้นมิได้ เว้นแต่เป็นข้อผิดพลาดที่มีใช้สาระสำคัญ และคณะกรรมการยกร่างรัฐธรรมนูญเห็นชอบด้วยกับการแก้ไขเพิ่มเติมนั้น หรือเป็นกรณีที่คณะกรรมการยกร่างรัฐธรรมนูญเห็นว่าจำเป็นต้องแก้ไขเพิ่มเติมเพื่อให้สมบูรณ์ขึ้น

เมื่อสถาปนิกรูปแห่งชาติมีมติเห็นชอบด้วยกับร่างรัฐธรรมนูญตามวรรคสองแล้ว ให้ประธานสถาปนิกรูปแห่งชาตินำร่างรัฐธรรมนูญขึ้นทูลเกล้าทูลกระหม่อมถวายภายในสามสิบวันนับแต่วันที่สถาปนิกรูปแห่งชาติมีมติ และเมื่อทรงลงพระปรมาภิไธยแล้ว ให้ประกาศในราชกิจจานุเบกษาและใช้บังคับได้โดยให้ประธานสถาปนิกรูปแห่งชาติลงนามรับสนองพระบรมราชโองการ

ในกรณีที่พระมหากษัตริย์ไม่ทรงเห็นชอบด้วยกับร่างรัฐธรรมนูญ และพระราชทานคืนมา หรือเมื่อพ้นกำหนดเก้าสิบวันแล้วมิได้พระราชทานคืนมา ให้ร่างรัฐธรรมนูญนั้นเป็นอันตกไป”

พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการออกเสียงประชามติ พ.ศ. ๒๕๕๒ ที่ให้นำส่วนที่เกี่ยวกับความผิดและบทกำหนดโทษมาใช้บังคับแก่การดำเนินการออกเสียงประชามติตามรัฐธรรมนูญฉบับนี้นั้น ได้มีบทบัญญัติไว้ในมาตรา ๓๘ ถึงมาตรา ๔๕ ดังนี้

“หมวด ๑๐

ความผิดและบทกำหนดโทษ

มาตรา ๓๘ ห้ามมิให้เจ้าหน้าที่ของรัฐใช้ตำแหน่งหน้าที่หรือปฏิบัติหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้ โดยมีชอบด้วยกฎหมายกระทำการใด ๆ อันเป็นเหตุให้การออกเสียงไม่เป็นไปโดยสุจริตและเที่ยงธรรม

การใช้ตำแหน่งหน้าที่หรือปฏิบัติหน้าที่โดยมิชอบด้วยกฎหมาย ตามวรรคหนึ่งมิให้หมายความรวมถึงการปฏิบัติหน้าที่ตามปกติที่พึงต้องปฏิบัติ ในตำแหน่งหน้าที่หรือตามหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายของเจ้าหน้าที่ของรัฐนั้น หรือการแนะนำหรือช่วยเหลือในการดำเนินการที่เกี่ยวข้องกับการออกเสียง โดยมีได้เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติหน้าที่ แม้ว่ากรกระทำจะเป็นคุณหรือโทษแก่ ฝ่ายหนึ่งฝ่ายใด

ในกรณีมีหลักฐานอันควรเชื่อได้ว่ามีกรฝ่าฝืนบทบัญญัติตามวรรคหนึ่ง ให้คณะกรรมการการเลือกตั้งมีอำนาจสั่งให้เจ้าหน้าที่ของรัฐผู้นั้นยุตหรือระงับ การกระทำใดที่เห็นว่า อาจทำให้การออกเสียงไม่เป็นไปโดยสุจริตและเที่ยงธรรม

ผู้ใดฝ่าฝืนบทบัญญัติตามวรรคหนึ่งหรือวรรคสาม ต้องระวางโทษ จำคุกตั้งแต่หนึ่งปีถึงสิบปีและปรับตั้งแต่สองหมื่นบาทถึงสองแสนบาท และให้ ศาลสั่งเพิกถอนสิทธิเลือกตั้งมีกำหนดสิบปี

มาตรา ๓๙ ผู้ใดขัดขวางการปฏิบัติงานของคณะกรรมการ การเลือกตั้ง กรรมการการเลือกตั้ง คณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัด กรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัด ผู้อำนวยการการเลือกตั้งประจำจังหวัด คณะกรรมการการออกเสียงประจำเขตออกเสียง กรรมการการออกเสียง ประจำเขตออกเสียง ผู้อำนวยการการออกเสียงประจำเขตออกเสียง คณะกรรมการ ประจำหน่วยออกเสียง กรรมการประจำหน่วยออกเสียง คณะอนุกรรมการ อนุกรรมการ คณะบุคคลหรือบุคคลที่คณะกรรมการการเลือกตั้งแต่งตั้งในการ ปฏิบัติตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้ ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกิน หนึ่งปี หรือปรับไม่เกินสองหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

ถ้าการขัดขวางการปฏิบัติงานตามวรรคหนึ่ง ได้กระทำโดยใช้กำลัง ประทุษร้ายหรือขู่เข็ญว่าจะใช้กำลังประทุษร้าย ผู้กระทำต้องระวางโทษจำคุก ไม่เกินสองปี หรือปรับไม่เกินสี่หมื่นบาทหรือทั้งจำทั้งปรับ

มาตรา ๔๐ ผู้บังคับบัญชาหรือนายจ้างผู้ใดขัดขวางหรือหน่วงเหนี่ยวหรือไม่ให้ความสะดวกพอสมควรต่อการไปใช้สิทธิออกเสียงของผู้ใต้บังคับบัญชาหรือลูกจ้าง แล้วแต่กรณี ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสองปี หรือปรับไม่เกินสี่หมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

มาตรา ๔๑ ผู้ใดทำลายบัตรที่มีไว้สำหรับการออกเสียงโดยไม่มีอำนาจกระทำได้หรือจงใจกระทำการด้วยประการใด ๆ ให้บัตรออกเสียงประชามติชำรุด หรือเสียหายหรือกระทำการด้วยประการใด ๆ แก่บัตรเสียให้เป็นบัตรที่ใช้ได้ ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหนึ่งปี และปรับไม่เกินสองหมื่นบาท

ถ้าผู้กระทำความผิดหนึ่งเป็นเจ้าพนักงานหรือเป็นผู้มีหน้าที่เกี่ยวกับการดำเนินการออกเสียง ต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่หนึ่งปีถึงสิบปี และปรับตั้งแต่สองหมื่นบาทถึงสองแสนบาท

มาตรา ๔๒ ผู้ใดกระทำการในระหว่างเวลาเปิดการลงคะแนนออกเสียง ดังต่อไปนี้

(๑) ออกเสียงหรือพยายามออกเสียง โดยรู้อยู่แล้วว่าตนเป็นผู้ไม่มีสิทธิออกเสียงหรือไม่มีสิทธิลงคะแนนในหน่วยออกเสียงนั้น

(๒) ใช้บัตรอื่นที่มีใช้บัตรออกเสียงประชามติมาออกเสียง

(๓) นำบัตรออกเสียงประชามติออกไปจากที่ออกเสียง

(๔) ทำเครื่องหมายเพื่อเป็นที่สังเกตโดยวิธีใดไว้ที่บัตรออกเสียงประชามติเพื่อให้ผู้อื่นรู้ว่าเป็นบัตรออกเสียงประชามติของตน หรือใช้เครื่องมือหรืออุปกรณ์ใดบันทึกภาพบัตรออกเสียงประชามติที่ตนได้ลงคะแนนออกเสียงแล้ว

(๕) ขัดคำสั่งกรรมการประจำหน่วยออกเสียงที่สั่งให้ออกไปจากที่ออกเสียงเพราะเหตุที่ผู้นั้นขัดขวางการออกเสียงตามมาตรา ๑๘ วรรคสาม

(๖) นำบัตรออกเสียงประชามติใส่ในหีบบัตรออกเสียงโดยไม่มีอำนาจโดยชอบด้วยกฎหมายหรือกระทำการใดในบัญชีรายชื่อผู้มีสิทธิออกเสียง เพื่อแสดงว่ามีผู้มาแสดงตนออกเสียงโดยผิดไปจากความจริง หรือกระทำการใดอันเป็นเหตุให้มีบัตรออกเสียงประชามติเพิ่มขึ้นจากความจริง

(๗) กระทำการโดยไม่มีอำนาจโดยชอบด้วยกฎหมายเพื่อมิให้ผู้มีสิทธิออกเสียงสามารถใช้สิทธิได้หรือขัดขวาง หรือหน่วงเหนี่ยวมิให้ผู้มีสิทธิออกเสียงไป ณ ที่ออกเสียง หรือเข้าไป ณ ที่ออกเสียง หรือมิให้ไปถึง ณ ที่ดังกล่าว ภายในกำหนดเวลาที่จะออกเสียง

(๘) ก่อความวุ่นวายขึ้นในที่ออกเสียง หรือกระทำการใดอันเป็นการรบกวนหรือเป็นอุปสรรคแก่การออกเสียง

ผู้กระทำตาม (๑) (๒) (๓) (๔) หรือ (๕) ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินห้าปีหรือปรับตั้งแต่สองหมื่นบาทถึงหนึ่งแสนบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ และผู้กระทำตาม (๖) (๗) หรือ (๘) ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสิบปี และปรับไม่เกินสองแสนบาท

มาตรา ๔๓ ผู้ใดกระทำการ ดังต่อไปนี้

(๑) ก่อความวุ่นวายเพื่อให้การออกเสียงไม่เป็นไปด้วยความเรียบร้อย

(๒) ให้ เสนอให้หรือสัญญาว่าจะให้ หรือจัดเตรียมเพื่อจะให้ทรัพย์สินหรือผลประโยชน์อื่นอันอาจคำนวณเป็นเงินได้แก่ผู้ใด เพื่อจะจูงใจให้ผู้มีสิทธิออกเสียงไม่ไปใช้สิทธิออกเสียง หรือออกเสียงอย่างใดอย่างหนึ่งหรือไม่ออกเสียง

(๓) หลอกลวง บังคับ ชูเชิญ หรือใช้อิทธิพลคุกคาม เพื่อให้ผู้มีสิทธิออกเสียงไม่ไปใช้สิทธิออกเสียง ออกเสียงอย่างใดอย่างหนึ่งหรือไม่ออกเสียง หรือเพื่อให้ล่าช้าผิดในวัน เวลา ที่ออกเสียงหรือวิธีการลงคะแนนออกเสียง

(๔) เปิด ทำลาย ทำให้เสียหาย ทำให้เปลี่ยนแปลง ทำให้สูญหาย ทำให้ไร้ประโยชน์ นำไป หรือขัดขวางการส่งซึ่งหีบบัตรออกเสียงหรือบัตรออกเสียงประชามติ เว้นแต่เป็นการดำเนินการตามอำนาจหน้าที่โดยชอบด้วยกฎหมาย

(๕) เล่นหรือจัดให้มีการเล่นการพนันชั้นต่อใด ๆ อันมีผลเป็นการจูงใจให้ผู้มีสิทธิออกเสียงไม่ไปใช้สิทธิออกเสียง หรือออกเสียงอย่างใดอย่างหนึ่งหรือไม่ออกเสียง

LIRT

(๖) เรียก รับ หรือยอมจะรับเงิน ทรัพย์สินหรือผลประโยชน์อื่นใด สำหรับตนเองหรือผู้อื่น เพื่อจะไม่ใช่สิทธิออกเสียง หรือออกเสียงอย่างใด อย่างหนึ่งหรือไม่ออกเสียง

(๗) ขาย จำหน่าย จ่ายแจก หรือจัดเลี้ยงสุราทุกชนิด ในเขตออกเสียง ระหว่างเวลา ๑๘.๐๐ นาฬิกา ของวันก่อนวันออกเสียงจนถึงวันออกเสียง

ผู้ใดกระทำตาม (๑) (๒) (๓) หรือ (๔) ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกิน สิบปีและปรับไม่เกินสองแสนบาท และผู้กระทำตาม (๕) หรือ (๖) ต้องระวาง โทษจำคุกไม่เกินห้าปี หรือปรับตั้งแต่สองหมื่นบาทถึงหนึ่งแสนบาท หรือทั้งจำ ทั้งปรับ ทั้งนี้ ศาลอาจสั่งให้เพิกถอนสิทธิเลือกตั้งมีกำหนดไม่เกินห้าปีด้วยก็ได้

ผู้ใดกระทำตาม (๗) ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหกเดือน หรือปรับ ไม่เกินหนึ่งหมื่นบาทหรือทั้งจำทั้งปรับ

ในกรณีที่ผู้ฝ่าฝืนตาม (๖) เป็นผู้รับหรือยอมจะรับเงิน ทรัพย์สิน หรือผลประโยชน์อื่นใดสำหรับตนเองหรือผู้อื่น ถ้าได้แจ้งถึงการกระทำดังกล่าว ต่อคณะกรรมการการเลือกตั้งหรือผู้ซึ่งคณะกรรมการการเลือกตั้งมอบหมาย ก่อนหรือในวันออกเสียง ผู้นั้นไม่ต้องรับโทษและไม่ต้องถูกเพิกถอนสิทธิ เลือกตั้ง

ผู้ใดกระทำการตาม (๒) (๓) (๔) (๕) หรือ (๖) อันเป็นเหตุให้มีการ ออกเสียงประชามติใหม่ ให้ผู้นั้นต้องรับผิดชอบในค่าใช้จ่ายในการออกเสียง ประชามติในคราวถัดไป

มาตรา ๔๔ ผู้ใดเผยแพร่ผลการสำรวจความคิดเห็นของประชาชน เกี่ยวกับการออกเสียงในระหว่างเวลาเจ็ดวันก่อนวันออกเสียงจนถึงเวลาสิ้นสุด การออกเสียงในวันออกเสียง ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสามเดือน หรือปรับ ไม่เกินหกพันบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

LIRT

มาตรา ๔๕ กรรมการประจำหน่วยออกเสียงผู้ใดจงใจนับบัตรออกเสียงประชามติหรือคะแนนในการออกเสียงให้ผิดไปจากความจริง หรือรวมคะแนนให้ผิดไป หรือกระทำด้วยประการใด ๆ โดยมีได้มีอำนาจกระทำโดยชอบด้วยกฎหมายให้บัตรออกเสียงประชามติชำรุดหรือเสียหาย หรือให้เป็นบัตรเสีย หรือกระทำการด้วยประการใด ๆ แก่บัตรเสียเพื่อให้เป็นบัตรที่ใช้ได้ หรืออ่านบัตรออกเสียงประชามติให้ผิดไปจากความจริง หรือทำรายงานการออกเสียงไม่ตรงความจริง ต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่หนึ่งปีถึงสิบปี และปรับตั้งแต่สองหมื่นบาทถึงสองแสนบาท”

๕. มาตรา ๖ ให้เพิ่มความต่อไปนี้เป็นมาตรา ๓๗/๑ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย (ฉบับชั่วคราว) พุทธศักราช ๒๕๕๗

“มาตรา ๓๗/๑ ในกรณีที่คณะรัฐมนตรีเห็นชอบให้มีการออกเสียงประชามติในประเด็นเพิ่มเติมตามมาตรา ๓๗ วรรคสี่ และเสียงข้างมากของผู้ออกเสียงประชามติเห็นชอบด้วยกับประเด็นดังกล่าว และมีให้บทบัญญัติของร่างรัฐธรรมนูญไม่สอดคล้องกับผลการออกเสียงประชามติให้คณะกรรมการการยกร่างรัฐธรรมนูญดำเนินการแก้ไขร่างรัฐธรรมนูญในส่วนที่เกี่ยวข้องให้สอดคล้องกับผลการออกเสียงประชามติให้แล้วเสร็จภายในสามสิบวันนับแต่วันประกาศผลการออกเสียงประชามติแล้วสร้างรัฐธรรมนูญดังกล่าวให้ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาว่าเป็นการชอบด้วยกับผลการออกเสียงประชามติแล้วหรือไม่ ซึ่งศาลรัฐธรรมนูญต้องพิจารณาให้แล้วเสร็จภายในสามสิบวันนับแต่วันที่ได้รับร่างรัฐธรรมนูญ หากศาลรัฐธรรมนูญเห็นว่าได้มีการแก้ไขให้สอดคล้องกับผลการออกเสียงประชามติแล้วหรือในกรณีที่ศาลรัฐธรรมนูญเห็นว่าบทบัญญัติโดยยังไม่สอดคล้องกับผลการออกเสียงประชามติและได้ส่งร่างรัฐธรรมนูญคืนให้แก่คณะกรรมการการยกร่างรัฐธรรมนูญ และคณะกรรมการการยกร่างรัฐธรรมนูญได้ดำเนินการแก้ไขตามที่ศาลรัฐธรรมนูญวินิจฉัยแล้ว ซึ่งต้องทำให้แล้วเสร็จภายในสิบห้าวันนับแต่วันที่ศาลรัฐธรรมนูญมีคำวินิจฉัยให้นายกรัฐมนตรีนำร่างรัฐธรรมนูญขึ้นทูลเกล้าทูลกระหม่อมถวายต่อไปตามมาตรา ๓๗ วรรคเจ็ด โดยให้นับแต่วันที่นายกรัฐมนตรีได้รับร่างรัฐธรรมนูญที่แก้ไขเพิ่มเติมสมบูรณ์แล้ว”

๖. มาตรา ๗ ให้ยกเลิกความในมาตรา ๓๘ และมาตรา ๓๙ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย (ฉบับชั่วคราว) พุทธศักราช ๒๕๕๗ และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน

“มาตรา ๓๘ ให้สภาปฏิรูปแห่งชาติเป็นอันสิ้นสุดลงในกรณีดังต่อไปนี้

(๑) สภาปฏิรูปแห่งชาติพิจารณาร่างรัฐธรรมนูญไม่แล้วเสร็จภายในเวลาที่กำหนด

(๒) สภาปฏิรูปแห่งชาติพิจารณาร่างรัฐธรรมนูญแล้วเสร็จตามมาตรา ๓๗ ไม่ว่าจะมิตเห็นชอบหรือไม่ให้ความเห็นชอบร่างรัฐธรรมนูญก็ตาม

เมื่อคณะกรรมการการยกร่างรัฐธรรมนูญยกร่างรัฐธรรมนูญไม่แล้วเสร็จภายในระยะเวลาตามมาตรา ๓๔ หรือเมื่อมีกรณีตาม (๑) หรือเมื่อสภาปฏิรูปแห่งชาติมีมติไม่ให้ความเห็นชอบร่างรัฐธรรมนูญ ให้คณะกรรมการการยกร่างรัฐธรรมนูญเป็นอันสิ้นสุดลงด้วย แต่มิให้นำมาตรา ๓๓ วรระสอง มาใช้บังคับแก่กรรมการการยกร่างรัฐธรรมนูญที่พ้นจากตำแหน่งเพราะเหตุดังกล่าว

มาตรา ๓๙ ในกรณีที่สภาปฏิรูปแห่งชาติสิ้นสุดลงโดยคณะกรรมการการยกร่างรัฐธรรมนูญยังไม่สิ้นสุดลง ให้คณะกรรมการการยกร่างรัฐธรรมนูญปฏิบัติหน้าที่ต่อไปเว้นแต่จะมีประชามติไม่ให้ความเห็นชอบร่างรัฐธรรมนูญในกรณีเช่นนั้น ให้คณะกรรมการการยกร่างรัฐธรรมนูญสิ้นสุดลงนับแต่วันประกาศผลการออกเสียงประชามติ แต่ในกรณีที่มิได้มีประชามติให้ความเห็นชอบร่างรัฐธรรมนูญให้คณะกรรมการการยกร่างรัฐธรรมนูญยังคงปฏิบัติหน้าที่ต่อไปเพื่อจัดทำร่างกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญหรือกฎหมายอื่นที่จำเป็นเสนอต่อสภานิติบัญญัติแห่งชาติ และเมื่อมีการประกาศใช้รัฐธรรมนูญแล้ว การปฏิบัติหน้าที่ของคณะกรรมการการยกร่างรัฐธรรมนูญให้เป็นไปตามรัฐธรรมนูญที่ประกาศใช้นั้น

ในกรณีที่สภาปฏิรูปแห่งชาติสิ้นสุดลงโดยคณะกรรมการการยกย่องรัฐธรรมนูญยังไม่สิ้นสุดลง หากกรรมการการยกย่องรัฐธรรมนูญพ้นจากตำแหน่งในระหว่างนั้นไม่ว่าด้วยเหตุใด ให้คณะกรรมการการยกย่องรัฐธรรมนูญที่เหลืออยู่ปฏิบัติหน้าที่ต่อไปได้ โดยให้ถือว่าคณะกรรมการการยกย่องรัฐธรรมนูญประกอบด้วยกรรมการการยกย่องรัฐธรรมนูญเท่าที่เหลืออยู่และให้หัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติแต่งตั้งกรรมการการยกย่องรัฐธรรมนูญแทนตำแหน่งที่ว่างโดยเร็ว โดยมีให้นำมาตรา ๓๒ วรรคหนึ่ง วรรคสอง และวรรคสาม มาใช้บังคับ”

มาตรา ๓๘ และมาตรา ๓๙ ที่ให้ยกเลิกนั้นของเดิมบัญญัติไว้ ดังนี้

“มาตรา ๓๘ ในกรณีที่สภาปฏิรูปแห่งชาติพิจารณาร่างรัฐธรรมนูญไม่แล้วเสร็จภายในเวลาที่กำหนด หรือไม่ให้ความเห็นชอบร่างรัฐธรรมนูญหรือร่างรัฐธรรมนูญนั้นเป็นอันตกไปตามมาตรา ๓๗ ให้สภาปฏิรูปแห่งชาติและคณะกรรมการการยกย่องรัฐธรรมนูญเป็นอันสิ้นสุดลง และให้มีการดำเนินการเพื่อแต่งตั้งสภาปฏิรูปแห่งชาติและคณะกรรมการการยกย่องรัฐธรรมนูญชุดใหม่ขึ้น เพื่อดำเนินการแทนตามอำนาจหน้าที่ที่บัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญนี้

ในกรณีที่คณะกรรมการการยกย่องรัฐธรรมนูญยกย่องรัฐธรรมนูญไม่แล้วเสร็จภายในระยะเวลาที่กำหนดไว้ตามมาตรา ๓๔ ให้คณะกรรมการการยกย่องรัฐธรรมนูญเป็นอันสิ้นสุดลง และให้ดำเนินการแต่งตั้งคณะกรรมการการยกย่องรัฐธรรมนูญขึ้นใหม่ภายในสิบห้าวันนับแต่วันที่คณะกรรมการการยกย่องรัฐธรรมนูญสิ้นสุดลง

ประธานสภาปฏิรูปแห่งชาติ รองประธานสภาปฏิรูปแห่งชาติ สมาชิกสภาปฏิรูปแห่งชาติ และกรรมการการยกย่องรัฐธรรมนูญชุดที่สิ้นสุดลงตามวรรคหนึ่งหรือวรรคสอง จะเป็นประธานสภาปฏิรูปแห่งชาติ รองประธานสภาปฏิรูปแห่งชาติ สมาชิกสภาปฏิรูปแห่งชาติ หรือกรรมการการยกย่องรัฐธรรมนูญแล้วแต่กรณี ชุดใหม่มิได้

LIRT

มาตรา ๓๙ เมื่อจัดทำร่างรัฐธรรมนูญเสร็จแล้ว ให้สภาปฏิรูปแห่งชาติและคณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญยังคงปฏิบัติหน้าที่ต่อไปเพื่อประโยชน์ในการจัดให้มีร่างกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญหรือกฎหมายอื่นที่จำเป็น ในการนี้ สภาปฏิรูปแห่งชาติอาจแต่งตั้งคณะกรรมการขึ้นเพื่อพิจารณาร่างกฎหมายที่จำเป็นก็ได้ แต่เมื่อมีการประกาศใช้รัฐธรรมนูญใหม่แล้ว การปฏิบัติหน้าที่ของสภาปฏิรูปแห่งชาติและคณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญให้เป็นไปตามรัฐธรรมนูญที่ประกาศใช้นั้น”

๗. มาตรา ๘ ให้เพิ่มความต่อไปนี้เป็นมาตรา ๓๙/๑ มาตรา ๓๙/๒ มาตรา ๓๙/๓ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย (ฉบับชั่วคราว) พุทธศักราช ๒๕๕๗

“มาตรา ๓๙/๑ ภายในสามสิบวันนับแต่วันที่สภาปฏิรูปแห่งชาติและคณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญสิ้นสุดลง หรือนับแต่วันที่คณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญสิ้นสุดลงตามมาตรา ๓๙ หรือนับแต่วันที่ร่างรัฐธรรมนูญเป็นอันตกไปตามมาตรา ๓๗ วรรคแปด แล้วแต่กรณี ให้คณะรักษาความสงบแห่งชาติแต่งตั้งคณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญขึ้นคณะหนึ่ง ประกอบด้วยประธานกรรมการคนหนึ่งและกรรมการอื่นอีกไม่เกินยี่สิบคน เพื่อทำหน้าที่ร่างรัฐธรรมนูญให้แล้วเสร็จภายในหนึ่งร้อยแปดสิบวันนับแต่วันที่ได้รับแต่งตั้ง โดยให้นำมาตรา ๓๓ และมาตรา ๓๕ มาใช้บังคับโดยอนุโลม

ในระหว่างการจัดทำร่างรัฐธรรมนูญ ให้คณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญรับฟังความคิดเห็นของคณะรักษาความสงบแห่งชาติ คณะรัฐมนตรี สถานิติบัญญัติแห่งชาติ และประชาชน ประกอบด้วย ทั้งนี้ ตามหลักเกณฑ์วิธีการ และภายในกำหนดเวลาที่คณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญกำหนด

เมื่อคณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญร่างรัฐธรรมนูญเสร็จแล้ว ให้แจ้งคณะรัฐมนตรีทราบและให้คณะรัฐมนตรีแจ้งคณะกรรมการการเลือกตั้งทราบ

โดยเร็ว โดยให้เป็นหน้าที่ของคณะกรรมการการเลือกตั้งในการดำเนินการให้มีการออกเสียงประชามติตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และระยะเวลาที่คณะกรรมการการเลือกตั้งประกาศกำหนดโดยความเห็นชอบของสภานิติบัญญัติแห่งชาติ และประกาศในราชกิจจานุเบกษา และให้นำมาตรา ๓๗ วรรคสี่ วรรคห้า วรรคหก วรรคเจ็ด และวรรคแปด มาตรา ๓๗/๑ และมาตรา ๓๙ วรรคหนึ่ง มาใช้บังคับโดยอนุโลม โดยให้อำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการการร่างรัฐธรรมนูญเป็นอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญ

มาตรา ๓๙/๒ เมื่อสภาพปฏิรูปแห่งชาติสิ้นสุดลงตามมาตรา ๓๘ มิให้มีสภาพปฏิรูปแห่งชาติตามรัฐธรรมนูญนี้อีก และให้มีสภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศขึ้นแทนสภาพปฏิรูปแห่งชาติเพื่อดำเนินการให้เกิดการปฏิรูปด้านต่าง ๆ ตามมาตรา ๒๗ สืบต่อจากสภาพปฏิรูปแห่งชาติ โดยให้คำนึงถึงความสำคัญเร่งด่วนและความสัมฤทธิ์ผลของการปฏิรูปในระยะเวลาที่เหลืออยู่ และให้นำมาตรา ๓๑ วรรคหนึ่ง (๑) และวรรคสอง มาใช้บังคับโดยอนุโลม

ให้สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศประกอบด้วยสมาชิกจำนวนไม่เกินสองร้อยคน ซึ่งนายกรัฐมนตรีแต่งตั้งจากผู้มีสัญชาติไทยโดยการเกิด และมีอายุไม่ต่ำกว่าสามสิบห้าปี โดยให้แต่งตั้งให้แล้วเสร็จภายในสามสิบวัน นับแต่วันที่สภาพปฏิรูปแห่งชาติสิ้นสุดลง

ให้นายกรัฐมนตรีแต่งตั้งสมาชิกสภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศเป็นประธานสภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศคนหนึ่งและเป็นรองประธานสภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศไม่เกินสองคน ทั้งนี้ ตามมติของสภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ

ให้นำมาตรา ๑๓ มาตรา ๑๘ และมาตรา ๒๙ มาใช้บังคับแก่สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศและสมาชิกสภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศโดยอนุโลม แต่การวินิจฉัยตามมาตรา ๙ วรรคสอง ให้เป็นอำนาจของสภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ”

มาตรา ๑๓ มาตรา ๑๘ และมาตรา ๒๙ บัญญัติไว้ดังนี้

“**มาตรา ๑๓** การประชุมสภานิติบัญญัติแห่งชาติต้องมีสมาชิก
มาประชุมไม่น้อยกว่ากึ่งหนึ่งของจำนวนสมาชิกทั้งหมด จึงจะเป็นองค์ประชุม
สภานิติบัญญัติแห่งชาติมีอำนาจตราข้อบังคับเกี่ยวกับการเลือก
และการปฏิบัติหน้าที่ของประธานสภา รองประธานสภา และกรรมาธิการ
วิธีการประชุม การเสนอและการพิจารณาร่างพระราชบัญญัติและร่างพระราชบัญญัติ
ประกอบรัฐธรรมนูญ การเสนอญัตติ การอภิปราย การลงมติ การตั้งกระทู้ถาม
การรักษาระเบียบและความเรียบร้อย และกิจการอื่นเพื่อดำเนินการตามอำนาจ
หน้าที่

มาตรา ๑๘ ในการประชุมสภานิติบัญญัติแห่งชาติ สมาชิกผู้ใด
จะกล่าวถ้อยคำใด ๆ ในทางแถลงข้อเท็จจริง หรือแสดงความคิดเห็น หรือ
ออกเสียงลงคะแนน ย่อมเป็นเอกสิทธิ์โดยเด็ดขาด จะนำไปเป็นเหตุฟ้องร้องว่ากล่าว
ผู้นั้นในทางใดมิได้

เอกสิทธิ์ตามวรรคหนึ่งให้คุ้มครองถึงกรรมาธิการของสภานิติบัญญัติ
แห่งชาติ ผู้พิมพ์ ผู้โฆษณา รายงานการประชุมตามคำสั่งของสภานิติบัญญัติ
แห่งชาติหรือคณะกรรมาธิการ บุคคลซึ่งประธานในที่ประชุมอนุญาตให้แถลง
ข้อเท็จจริงหรือแสดงความคิดเห็นในที่ประชุมสภานิติบัญญัติแห่งชาติ ตลอดจน
ผู้ดำเนินการถ่ายทอดจากการประชุมสภานิติบัญญัติแห่งชาติทางวิทยุกระจายเสียง
หรือวิทยุโทรทัศน์หรือทางอื่นใดที่ได้รับอนุญาตจากประธานสภานิติบัญญัติ
แห่งชาติด้วย แต่ไม่คุ้มครองสมาชิกสภานิติบัญญัติแห่งชาติผู้กล่าวถ้อยคำ
ในการประชุมที่มีการถ่ายทอดทางวิทยุกระจายเสียงหรือวิทยุโทรทัศน์หรือ
ทางอื่นใด หากถ้อยคำที่กล่าวในที่ประชุมไปปรากฏนอกบริเวณสภานิติบัญญัติ
แห่งชาติ และถ้อยคำนั้นมีลักษณะเป็นความผิดอาญา หรือละเมิดสิทธิในทางแพ่ง
ต่อบุคคลอื่นซึ่งมิใช่รัฐมนตรีหรือสมาชิกสภานิติบัญญัติแห่งชาติ

ในกรณีที่สมาชิกสภานิติบัญญัติแห่งชาติถูกควบคุมหรือขังให้สิ่งปล່อยเมื่อประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติร้องขอ หรือในกรณีถูกฟ้องในคดีอาญาให้ศาลพิจารณาคดีต่อไปได้ เว้นแต่ประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติร้องขอให้งดการพิจารณาคดี

มาตรา ๒๙ สมาชิกสภาปฏิรูปแห่งชาติต้องไม่มีลักษณะต้องห้ามตามมาตรา ๘ (๒) (๓) (๔) (๕) (๖) (๗) (๘) และ (๙) และให้นำความในมาตรา ๙ มาใช้บังคับแก่การสิ้นสุดสมาชิกภาพของสมาชิกสภาปฏิรูปแห่งชาติโดยอนุโลม แต่การวินิจฉัยตามมาตรา ๙ วรรคสอง ให้เป็นอำนาจของสภาปฏิรูปแห่งชาติ”

๘. มาตรา ๓๙/๓ ให้นำมาตรา ๔๐ และมาตรา ๔๑ มาใช้บังคับแก่ประธาน รองประธาน และสมาชิกสภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ และประธาน และกรรมการร่างรัฐธรรมนูญด้วยโดยอนุโลม

มาตรา ๔๐ และมาตรา ๔๑ บัญญัติไว้ดังนี้

“มาตรา ๔๐ เงินเดือน เงินประจำตำแหน่ง และประโยชน์ตอบแทนอื่นของประธานสภาและรองประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติ ประธานสภาและรองประธานสภาปฏิรูปแห่งชาติ ผู้ดำรงตำแหน่งในคณะรักษาความสงบแห่งชาติ สมาชิกสภานิติบัญญัติแห่งชาติ สมาชิกสภาปฏิรูปแห่งชาติ และกรรมการกรรมาธิการร่างรัฐธรรมนูญ ให้เป็นไปตามที่กำหนดในพระราชกฤษฎีกา

มาตรา ๔๑ ในกรณีที่มีบทบัญญัติของกฎหมายใดกำหนดคุณสมบัติหรือลักษณะต้องห้ามในการดำรงตำแหน่งทางการเมือง มิให้นำบทบัญญัติแห่งกฎหมายนั้นมาใช้บังคับแก่ผู้ซึ่งได้รับการแต่งตั้งเป็นผู้ดำรงตำแหน่งในคณะรักษาความสงบแห่งชาติ สมาชิกสภานิติบัญญัติแห่งชาติ สมาชิกสภาปฏิรูปแห่งชาติ กรรมการกรรมาธิการร่างรัฐธรรมนูญ ข้าราชการการเมืองตามกฎหมายว่าด้วยระเบียบข้าราชการการเมืองและข้าราชการรัฐสภาฝ่ายการเมืองตามกฎหมายว่าด้วยระเบียบข้าราชการรัฐสภา”

LIRT

๙. มาตรา ๙ ให้ยกเลิกความในวรรคห้าของมาตรา ๔๖ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย (ฉบับชั่วคราว) พุทธศักราช ๒๕๕๗ และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน

“เมื่อสภานิติบัญญัติแห่งชาติให้ความเห็นชอบร่างรัฐธรรมนูญแก้ไขเพิ่มเติมแล้วให้นายกรัฐมนตรีนำร่างรัฐธรรมนูญแก้ไขเพิ่มเติมขึ้นทูลเกล้าทูลกระหม่อมถวายภายในสิบห้าวันนับแต่วันที่สภานิติบัญญัติแห่งชาติมีมติเพื่อพระมหากษัตริย์ทรงลงพระปรมาภิไธย และเมื่อประกาศในราชกิจจานุเบกษาแล้วให้ใช้บังคับได้ โดยให้นายกรัฐมนตรีลงนามรับสนองพระบรมราชโองการให้นำมาตรา ๓๗ วรรคแปด มาใช้บังคับโดยอนุโลม”

มาตรา ๔๖ วรรคห้า ของเดิมบัญญัติว่า

“เมื่อสภานิติบัญญัติแห่งชาติให้ความเห็นชอบร่างรัฐธรรมนูญแก้ไขเพิ่มเติมแล้วให้นายกรัฐมนตรีนำร่างรัฐธรรมนูญแก้ไขเพิ่มเติมขึ้นทูลเกล้าทูลกระหม่อมถวายภายในสิบห้าวันนับแต่วันที่สภานิติบัญญัติแห่งชาติมีมติเพื่อพระมหากษัตริย์ทรงลงพระปรมาภิไธย และเมื่อประกาศในราชกิจจานุเบกษาแล้วให้ใช้บังคับได้ โดยให้นายกรัฐมนตรีลงนามรับสนองพระบรมราชโองการ และให้นำความในมาตรา ๓๗ วรรคสี่ มาใช้บังคับโดยอนุโลม” ซึ่งก็มีข้อความเหมือนกันเพียงแต่แก้ข้อความจากมาตรา ๓๗ วรรคสี่มาเพิ่มมาตรา ๓๗ วรรคแปด คือ

“ในกรณีที่พระมหากษัตริย์ไม่ทรงเห็นชอบด้วยกับร่างรัฐธรรมนูญ และพระราชทานคืนมา หรือเมื่อพ้นกำหนดเก้าสิบวันแล้วมิได้พระราชทานคืนมา ให้ร่างรัฐธรรมนูญนั้นเป็นอันตกไป”

#####

LIRT

คณะอนุกรรมการสื่อสารกับสังคม
ในคณะกรรมการยกร่างรัฐธรรมนูญ

๑. นายมานิจ สุขสมจิตร	ประธานอนุกรรมการ
๒. นายมีชัย วีระไวทยะ	รองประธานอนุกรรมการ
๓. นายคำคุณ สิทิสมาน	
๔. พลเอก เลิศรัตน์ รัตนวานิช	
๕. พลโท นาวิณ ดำริกาญจน์	
๖. นายประดิษฐ์ เรืองดิษฐ์	
๗. นายวสันต์ ภัยหลิกี้	
๘. นายสมศักดิ์ มุกดาวรรณกร	
๙. นายโอม ศิวะดิษฐ์	
๑๐. นางสาวเพชรภรณ์ เจริญนิพนธ์วานิช	
๑๑. นางสาวอ่อนนุษา ลำเลียงพล	
๑๒. นางสาวประภาพรรณ ภูวเจนสถิต	
๑๓. นางศิริกุล เลากัยกุล	
๑๔. นายวรวุฒิ เครือแก้ว	
๑๕. นางสาวนิสาชล รัตนสาชล	
๑๖. นายศิริวัฒน์ วงศ์จารุกร	
๑๗. นายธนพัชร นาควิษระ	เลขานุการอนุกรรมการ

มีอำนาจหน้าที่ ดังนี้

๑. ดำเนินการสื่อสารกับสังคมให้เกิดความเข้าใจอันดี ในการยกร่างรัฐธรรมนูญ
๒. ปฏิบัติงานอื่นตามที่คณะกรรมการยกร่างรัฐธรรมนูญมอบหมาย

“...คนไทยในสหรัฐยอมรับว่าการปลุกฝังความเป็นพลเมือง (citizenship) เป็นเรื่องจำเป็นมาก ต้องทำระยะยาวและต้องทำอย่างต่อเนื่อง” _ศ. สัจจิต บุญบงการ

ออกแบบปก : กลุ่มงานบรรณาธิการและเทคโนโลยีจัดการพิมพ์
พิมพ์ที่ : สำนักการพิมพ์ สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร